

دانشگاه علوم پزشکی شیراز
معاونت توسعه مدیریت و منابع

خدمت به مردم از منظر

شهید خدمت

منویات و توصیه‌های شهید آیت‌الله دکتر سید ابراهیم رئیسی
برای مسوولان و مدیران کشور

خرداد ۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رئیس عزیز خستگی نمی‌شناخت. در این حادثه‌ی تلخ، ملت ایران، خدمتگزار صمیمی و مخلص و با ارزشی را از دست داد. برای او صلاح و رضایت مردم که حاکی از رضایت الهی است بر همه چیز ترجیح داشت، از این رو آزرده‌گی‌هایش از ناسپاسی و طعن برخی بدخواهان، مانع تلاش شبانه‌روزش برای پیشرفت و اصلاح امور نمی‌شد.

سخن نخست

خادم‌الرضا^(ع)، شهید آیت‌الله دکتر سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور مردمی و محبوب ایران در ایام ولادت امام رئوف^(ع) با رای مردم انتخاب شد، و در ایام ولادت آن حضرت مزد سالها تلاش صادقانه و خدمت دلسوزانه را گرفت و در جوار ولی‌نعمتش آرام گرفت؛ و چه خوش عاقبتی برای کسی که تمام عمر بی‌ریا، صادقانه و دلسوزانه به اسلام و ایران عزیز خدمت کرد. بی‌تردید نام او در تاریخ ایران زمین جاودانه شد و تا قیام منجی عالم بشریت^(عج) جاودانه خواهد درخشید. سیدالشهدای خدمت همیشه با مردم بود و تا آخرین لحظه برای آنها امیدآفرینی کرد. او از اصحاب "ما می‌توانیم بود" و در این راه از جان و آبروی خود مایه گذاشت. امروز، وظیفه ماست که گوشه‌ای از زحمات شبانه‌روزی و کار جهادی، ساده‌زیستی و خدمت دلسوزانه و صادقانه او در راه فتح قله‌های سربلندی و عزت را روایت کنیم. مردم، به ویژه محرومان، در منظومه‌ی فکری سید محرومان جایگاه ویژه‌ای دارند و مدیران و مسوولان وارثان عهد خدمت به این مردمند. شهید ریسی عزم و انگیزه خدمت تا رفع فقر و نابسامانی را به وزرا و مسوولان و مدیران دولت آموخت و در عمل ثابت کرد.

کتاب حاضر مجموعه منویات و توصیه‌های این مجاهد نستوه و رئیس‌جمهور کم‌نظیر تاریخ ایران است که چراغ راهی روشن خواهد بود برای همه خادمان و مسوولان و مدیران؛ باشد که شاهد اعتلای ایران عزیز و سربلند، و زمینه‌ساز ظهور مهدی موعود^(عج) باشیم.

دکتر سید ابوالفضل هاشمی اصل
معاون توسعه مدیریت و منابع دانشگاه

فهرست مطالب

۸	شهادت جمهور در کلام رهبری
۹	بیانیه پس از انتخابات
۱۲	در مراسم تنفیذ
۲۰	سیاست داخلی از منظر شهید جمهور
۲۱	اولویت دولت شهید ریسی
۲۲	کارگزاران دولت از منظر منتخب مردم
۲۴	سامانه ای برای مشارکت مردم
۲۴	مبارزه با فساد در دولت مبارزه با فساد
۲۵	تدوین راهکارهای اصلاح بسترهای فسادزا در دولت
۲۷	توسعه فعالیتهای دانش بنیان، کار جدی دولت سیزدهم
۲۸	مردم در منظومه فکری شهید ریسی
۲۸	بیانیه گام دوم انقلاب؛ چراغ راه دستگاهها و مدیران
۳۰	نظام اداری چابک
۳۳	ارتباط با نخبگان در دولت سیزدهم
۳۷	مجموعه های یکپارچه؛ هماهنگی در دستگاههای اجرایی
۴۰	دولت عدالت و پیشرفت
۴۴	سند تحول دولت مردمی
۴۵	کارآمدی؛ شاخص دولت کارآمد
۴۷	اعتماد مردم
۴۹	جووانان در دولت جوان
۵۱	راه امام خمینی؛ راه دولت
۵۳	در شروع دولت خدمتگزار
۶۰	عهدنامه مدیران دولت مردمی
۶۲	نظارت مستمر در دولت ناظر
۶۳	مدیران دولت و مطالبه مردمی
۶۸	تصمیم گیری منسجم در دولت

۷۰	عدالت در دولت عدالتخواه
۷۲	دانشگاه؛ اتاق فکر دولت
۷۵	نگاه تحولی دولت تحول‌گرا
۷۸	دولت جهاد تبیین
۸۱	مدیران استانی بدانند
۸۳	استفاده از همه ظرفیتها در دولت
۸۴	دولت حامی کارگران
۸۵	روحیه جهادی مدیران دولت
۸۶	رییس دولت در میان میدان
۸۷	دولت در رسانه ملی
۸۸	بکارگیری نیروی انسانی در دولت
۹۰	منزلت بانوان شاغل در دولت؛ دولت حامی مادران
۹۱	آسیبهای اجتماعی زبنده دولت و نظام نیست
۹۳	عملکرد کارکنان و مدیران دولتی
۹۴	فقط کارهای انجام شده را گزارش می‌دهیم
۹۴	روحیه مسوولیت‌پذیری در دولت
۹۶	دولت نشاط اجتماعی
۹۷	استفاده مدیران دولت از توانمندیهای داخلی
۹۷	علاج حادثه قبل از وقوع
۹۸	دولت از انتقاد استقبال می‌کند
۱۰۰	ماموریت دولت و تحول‌شناختی
۱۰۲	دولت امید
۱۰۳	دولت گره‌گشا
۱۰۴	دستگاههای اداری پیشتاز رعایت حقوق مردم و اجرای عدالت
۱۰۵	آموزه‌های مکتب امام راحل
۱۰۷	بنای دولت تسهیل‌دسترسی مردم به دستگاهها و خدمات
۱۱۰	مردمی بودن، تحول‌گرایی و عدالت‌محوری
۱۱۰	دولتی بر مبنای انقلاب اسلامی

- دولت حامی هنر اثرگذار ۱۱۱
- انقلاب اسلامی؛ مکتب سیاسی ۱۱۲
- امید به آینده ۱۱۴
- اداره جامعه اسلامی مبتنی بر عدالت اجتماعی و رفع فقر ۱۱۵
- مردم باید احساس کنند که نظام اداره کشور کارآمد است ۱۱۶
- دعوت از دستگاه‌های نظارتی در نشست‌های سراسری ۱۱۷
- دولت صادق‌الوعد ۱۱۷
- کلام آخر ۱۱۹

شهید جمهور در کلام رهبری

رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران (دام‌الله) در متن حکم تنفیذ رییس جمهور شهید، ایشان را شخصیتی مردمی و عالی‌قدر از تبار سیادت و علم، و مزین به پرهیزکاری و خردمندی، و دارای سوابق درخشان مدیریت، معرفی می‌نمایند که عزم راسخ خود را بر پیمودن مسیر نورانی انقلاب که مسیر عدالت و پیشرفت و آزادی و عزت است نشان داده است.

ایشان در این حکم بیان می‌کنند که امروز میهن عزیزمان، تشنه‌ی خدمت و آماده‌ی حرکت جهشی در همه‌ی عرصه‌ها، و نیازمند مدیریتی با کفایت و جهادی و دانا و شجاع است که بتواند توانمندی‌های آشکار و نهفته‌ی ملت، بویژه جوانان را که بسیار فراتر از مشکلات است، بسیج کرده و به میدان کار و تلاش سازنده آورد؛ موانع را از سر راه تولید بردارد؛ سیاست تقویت پول ملی را به جد دنبال کند، و قشرهای متوسط و پایین جامعه را که سنگینی مشکلات اقتصادی بر دوش آنها است، توانمند سازد؛ مدیریتی که با مشی فرهنگی خردمندانه، مسیر اعتلای مادی و معنوی ملت ایران را هموار کرده، حرکت کشور به سمت جایگاه شایسته‌اش را شتاب بخشد. رهبر فرزانه انقلاب، در حکم تنفیذ، رییس جمهور شهید را عالم فرزانه و خستگی‌ناپذیر و کارآزموده

و مردمی قلمداد می‌کنند؛ شخصیتی که رسیدن به قله با تلاش و مجاهدت او قابل تصور است.

بیانیه پس از انتخابات

رئیس‌جمهور شهید در بیانیه پس از انتخابات مراتب شکر و خاکساری خود را به درگاه با عظمت الهی ابراز می‌دارد و به ارواح پاک و مطهر شهدای پر فضیلت انقلاب اسلامی، خصوصاً حاج قاسم عزیز درود و سلام می‌فرستد. وی خطاب به مردم عزیز ایران، انتخابات را مظهر خداواری، مردم باوری و خودباوری ملی و جشن بزرگ سیاسی مردم در گام دوم و آغاز قرن نو می‌داند که در ایام میلاد امام رئوف^(ع) متجلی شد.

دکتر ریسی دوره جدید را دوره مهربانی و بردباری و روز اتحاد، رفاقت و همدلی اعلام می‌کند و می‌گوید: منتخب این انتخابات بر اساس قاعده مردم سالاری دینی، منتخب همه ملت و خادم همه جمهور است. چه آنانی که بنده را برگزیدند و چه عزیزانی که به نامزدهای محترم دیگر رای دادند و چه آنانی که به هردلیلی در پای صندوق‌های رای حاضر نشدند. ایشان در پایان این بیانیه خلق این رویداد مبارک را به محضر امام عصر^(عج)، رهبر عزیز و فرزانه انقلاب اسلامی که با تدابیر داهیانانه خود، دل‌های مردم را برای حضور در این صحنه هدایت کردند، تبریک و تهنیت گفته و

دست یکایک مردم را به خاطر خلق این حماسه بزرگ به گرمی می‌فشارد و پیروز این جلوه‌گری و درخشش جهانی را ملت بزرگ ایران می‌داند که همچنان آرمان‌های متعالی انقلاب اسلامی، از عدالت‌طلبی و استقلال‌خواهی تا آزادی‌جویی و عزت‌مندی را در تارک خواسته‌های به حق خود با رأی‌شان فریاد می‌زنند.

شهید ریسی حتی در مقام تشکر و قدردانی همه گروه‌های مردم را مدنظر دارد: از مراجع عظام تقلید، جامعه مدرسین حوزه علمیه، جامعه روحانیت، علمای شیعه و سنی، اساتید دانشگاه، نخبگان علمی، فرهنگی و سیاسی، رئیس و نمایندگان پر تلاش مردم در مجلس، تشکل‌های مردمی و جهادی، شخصیت‌ها، احزاب و گروه‌های سیاسی، جوانان غیور و دانشجویان و طلاب، کارگران و کشاورزان، اصناف و بازاریان، فرهنگیان و هنرمندان، ورزشکاران، زنان و دختران، اقوام و قومیت‌های مختلف ایرانی، برادران اهل سنت، اقلیت‌های دینی، هموطنان خارج از کشور، رأی‌اولی‌های عزیز و همه ایرانیان غیور در شهرها و روستاها.

رئیس جمهور شهید ملت ایران را این‌گونه خطاب قرار می‌دهد: دیروز شما به عهد خود با صداقت وفا کردید و امروز نوبت این بنده خدا و خادم شماست که به عهدی که با شما بسته‌ام وفادار بمانم و لحظه‌ای در خدمت به شما، کوتاهی نکنم. بدون تردید در

این مسیر نیازمند همراهی، دلسوزی و دعای خیر همیشگی شما هستم.

شهید ریسی در این بیانیه رویکرد خود را این گونه بیان می کند:

آن چنان که در این انتخابات مستقل وارد شدم، به پشتوانه آراء بالا و اعتماد کم نظیر شما، ان شاء الله دولتی پرکار، انقلابی و ضد فساد را تشکیل می دهم، و به سوی بسط عدالت، به عنوان مأموریت محوری انقلاب اسلامی حرکت خواهیم کرد و تمام ظرفیت های دولت را برای ایجاد نهضت بزرگ خدمت به ایرانیان عزیز به کار خواهیم بست.

صداقت و اخلاق مداری وی در پایان این بیانیه باز هم تکرار می شود: لازم می دانم از همه نامزدهای محترم، چه آنانی که به هر دلیلی تا انتهای رقابت باقی نماندند و چه کاندیداهایی که تا روز آخر با حضورشان گرمی بخش انتخابات بودند قدردانی نمایم و ان شاء الله از دیدگاه های ارزشمندشان برای تدبیر امور استفاده خواهیم کرد.

در مراسم تنفیذ

شهید دکتر رئیسی در مراسم تنفیذ حکم ریاست جمهوری به چند نکته اساسی اشاره می‌کنند که در واقع اساس دولت مردمی ایشان بود:

- * انتخابات ۲۸ خرداد جلوه ای از مردم‌سالاری دینی بود.
- * پیام مردم در انتخابات پیام تغییر وضع موجود و ضرورت رفع مشکلات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه بود.
- * مردم از دولت جدید تحول خواسته‌اند و این تحول اجتناب‌ناپذیر است.
- * ما از اصحاب ما می‌توانیم هستیم.
- * به دنبال رفع تحریم‌ها خواهیم بود ولی سفره مردم را به بیگانگان گره نمی‌زنیم.
- * آنجا که به رهنمودهای رهبری و نظام بی‌توجهی شد، دچار مشکل شدیم.
- * اعتماد مردم آسیب دیده و باید این اعتماد برگردد.
- * یک برنامه تحولی فوری و کوتاه مدت تنظیم کرده‌ایم.

رئیس جمهور شهید انتخابات را جلوه‌ای از مردم‌سالاری دینی دانسته و می‌گوید: در حماسه ۲۸ خرداد همه مردم نقش داشتند و با انتخاب و رای خود از دولت جدید تحول خواسته‌اند که این تحول اجتناب‌ناپذیر و مستند بر سند ارزشمند و ماندگار بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی است. پیام مردم در انتخابات ۲۸ خرداد پیام تحول‌خواهی، عدالت‌خواهی، مبارزه با فساد، تبعیض و بی‌عدالتی و پیام ضرورت رفع مشکلات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه بود. پیام مردم، پیام تغییر وضع موجود بود و مردم عزیز با رای خود از دولت برخاسته از رای مردم خواستند که عدالت و مبارزه با فساد را تحقق بخشیم.

نکته‌ای که رییس جمهور در این مراسم در خصوص مدل حکمرانی خاطرنشان می‌کند قابل توجه است:

در این مدل حکمرانی نو، امر دین در کنار دنیا، امر علم در کنار اخلاق؛ امر عدالت در کنار پیشرفت و امر عزت در کنار رفاه، به عالم عرضه شد تا پیوند معنویت با زندگی انسان معاصر و اینکه دین می‌تواند در متن زندگی انسان حکومت کند و تمام شئون زندگی انسان را اداره کند، آشکار شود و در یک کلام، جمهوریت در کنار اسلامیت و استقلال در کنار آزادی در هم‌آمیخت و این آمیختگی برای جامعه اسلامی و برای عالم، مدل نوینی از حکمرانی را عرضه کرد.

شهید رئیسی با بیان اینکه دولتمردان، مسئولان و مردم عزیز در این چهل سال برای تحقق مردم‌سالاری دینی بسیار تلاش کردند، اشاره می‌کند: در طول این چهل سال آنجا که به رهنمودهای امام^(ه) و رهبری و سیاست‌های نظام توجه شد، حوزه پیشرفت، اقتدار و ارتقاء بود و آنجا که به رهنمودهای امام^(ه) و رهبری و سیاست‌های مصوب نظام و اقتضای انقلاب شکوهمند اسلامی، بی‌توجهی و کم‌توجهی شد، آنجا حوزه مشکلات، کاستی‌ها و گله‌مندی‌های مردم بود.

از نگاه شهید دکتر ریسی دلیل مشکلات کشور هم دشمنی دشمنان و هم کاستی‌های درونی است. ایشان معتقد بود وضعیت مشکلات اقتصادی و فرهنگی، مسأله بیکاری و مسکن و دیگر مسایلی که امروز مردم نسبت به آن گله‌مند هستند، باید تغییر کند. آنچه از همه بیشتر مشکل ایجاد کرده، علاوه بر آسیب دیدن سفره و کسب و کار مردم، آسیب به اعتماد مردم است. مردم دولتی خواستند که این آسیب را جبران و اعتماد را به مردم بازگرداند و فاصله بین ملت و دولت را کاهش دهد. رابطه بین ملت و دولت همواره می‌تواند بسیار گره‌گشا باشد. از منظر او رابطه بین ملت و دولت تاکنون بوده و از این پس نیز این رابطه خواهد بود تا به حل مشکلات کمک کند و توان ایستادگی و مقاومت در مقابل دشمنی دشمنان را ارتقا دهد. وی بیان می‌کند آنچه مردم از دولت جدید خواستند یک تحول است. این تحول برای کشور

اجتناب‌ناپذیر است. باید این تحول اتفاق بیفتد. برنامه دولت، برنامه تحول است. این تحول متکی به سند بسیار ارزشمند و ماندگار بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی است که مستند اقدامات دولت خواهد بود.

شهید دکتر رئیسی با تاکید بر اینکه لازم است در این تحول ضروری، همه فرهیختگان، اندیشمندان، مسئولان، دغدغه‌مندان و عزیزان نقش‌آفرینی کنند، می‌گوید: باید همه مردم به میدان بیایند و مشارکت کنند و باور دارد این کار انجام شدنی است.

از نظر او باید به دنبال رفع تحریم‌های ظالمانه بود، اما سفره مردم و اقتصاد را شرطی نباید کرد و آن را به اراده بیگانگان گره نزد. طرحی که شهید جمهور از آن رونمایی می‌کند یک برنامه تحولی آنی، فوری و کوتاه‌مدت با نگاه به مسایل پیش رو است که حدود ده مسأله محوری در آن وجود دارد و دولت از آغاز با آنها مواجه است.

رئیس‌جمهور شهید با بیان اینکه مسایل شناسایی شده به مردم اطمینان می‌دهد که هم مسایل خوب شناخته شده و هم راهکارهای مسایل از نگاه کارشناسان، خبرگان و صاحب‌نظران شناسایی شده است و تصریح می‌کند: برنامه تحولی چهار ساله دولت سیزدهم، به زودی در اختیار نخبگان، اندیشمندان و

صاحب‌نظران قرار خواهد گرفت و از نظر همگان بهره‌مند خواهیم شد. این برنامه زمینه و بستر اجرای برنامه توسعه هفتم کشور خواهد بود. امید آن داریم که در این برنامه تحولی همه دغدغه‌مندان بدون نگاه به خط، جناح و گروه سیاسی، بدون نگاه به اینکه از کدام قوم و قبیله و در کدام دانشگاه و حوزه هستند، همه فرهیختگان و دلسوزان نقش آفرینی کنند.

شعار شهید ریسی این بود: ما از اصحاب "ما می‌توانیم" هستیم. او یقین داشت با همه موانع و مشکلاتی که در پیش رو وجود دارد، راه برای برون‌رفت از این مشکلات کاملاً وجود دارد و اراده جدی برای رفع مشکلات وجود دارد و ملت عزیز، جوانان برومند و نیروی انسانی کارآمد ان‌شاءالله این وضعیت را متحول خواهد کرد و امیدوار بود که با نگاه همه صاحب‌نظران و فرهیختگان وضعیت به نفع مردم و به نفع ارزش‌های انقلاب اسلامی و آنچه مورد توقع رهبری معظم انقلاب، مردم عزیز، خانواده معظم و مکرّم شهیدان و ایثارگران و فرهیختگان تغییر کند.

رئیس جمهور شهید انگیزه خود را برای پذیرش این مسوولیت خطیر اینگونه بیان می‌کند: پروردگارا تو خوب می‌دانی، حضور من در این عرصه به عنوان یک طلبه خدمتگزار با چه انگیزه‌ای صورت گرفت. اگر نبود خدمت به مردم، اگر نبود امید برای ایجاد گشایش، اگر در یک کلمه امید و انگیزه برای اجرای عدالت نبود،

حضور در این عرصه برای بنده معنایی نداشت. افتخار می‌کنم در این عرصه خدمتگزار کوچکی برای مردم عزیز باشم: خدایا! تو خوب می‌دانی، از آشکار و نهان آگاهی، نیت و انگیزه ما را در این عرصه می‌دانی، ما را مدد کن ... و این راز محبوبیت او بود.

با شروع رسمی کار، دکتر ریسی انتخابات را نقطه آغاز مشارکت مردم می‌خواند و تصریح می‌کند: پیام رای مردم ایران در حماسه ۲۸ خرداد، پیام تحول‌خواهی و عدالت بود. در نگاه او فرهنگ و تمدن ایران بزرگ آنگاه که پذیرای اسلام شد، همین الگوی پیشرفت را بازآفرینی کرد. او اعتقاد داشت در این الگو مردم از ما می‌خواهند که به وعده خود مبنی بر تحقق دولت عدالت‌گستر، فسادستیز و تبعیض‌گریز، دغدغه‌مند، برنامه‌محور، علم‌خواه و اندیشه‌پیشه عمل کنیم. مردم از دولت برگزیده خود می‌خواهند مدافع حقوق انسان‌ها در عالم باشند و به ظلم و بی‌عدالتی و تبعیض در هیچ کجای جهان راضی نشود. مردم می‌خواهند نشاط ملی و شور اجتماعی در جامعه گسترش یابد و دولت برخاسته از اراده ملت برای تأمین منافع مردم و اجرای عدالت خواهد ایستاد و در این مسیر خستگی‌ناپذیر پیش خواهد رفت.

ایشان دولت خود را این‌گونه معرفی می‌کند: دولت مردمی، دولت وفاق ملی است. در دولت مردمی، جناح‌های سیاسی، دسته‌بندی‌های قومی و مذهبی و گروهی، رنگ می‌بازد و همه

مردم دست در دست یکدیگر برای تحقق ایران قوی، ذیل پرچم مقدس جمهوری اسلامی هم‌پیمان می‌شوند. وی از همه نخبگان و اقشار مختلف مردم، همه اقوام و همه مذاهب، همه احزاب و همه گروه‌ها و همه جریان‌های سیاسی، حوزه و دانشگاه، جوان، پیر، زن و مرد می‌خواهد که دولت مردمی را با همه وجود دولت خود دانسته و یاری کند تا برای اعتلای اسلام عزیز، برای عزت آیندگانمان، برای سربلندی ایران عزیزمان در جهان، دست در دست یکدیگر با وحدت و انسجام ملی بپا خیزند و آرمان ایران قوی را محقق سازند.

رئیس‌جمهور همواره تاکید می‌کرد وعده‌های دولت مردمی وعده صادق است و خود را متعهد به آرمان‌های انقلاب اسلامی می‌دانیم. دولت مردمی، دولت مدیرانی خواهد بود که دل در گرو منافع مردم دارند و اهتمام اصلی آنها بسیج توانمندی‌های آشکار و نهفته ملت به ویژه جوانان است تا آنان را به میدان کار و تلاش سازنده بیاورد.

لازمه این تحول را نقدپذیری و تکریم نخبگان و صاحب‌نظران می‌دانست و می‌گفت: از مردم و از نمایندگان ملت می‌خواهیم به عنوان مصلحان دولت عمل کنند و خدمتگزاران خود را از پیشنهادها و انتقاداتی که دارند بهره‌مند سازند. به حضور مردم

در صحنه و همدلی و همکاری قوای سه‌گانه، نهادهای انقلاب اسلامی و نیروهای مسلح سرافراز نیاز داریم.

او معتقد بود موفقیت ملت ایران فراتر از تدبیر دقیق و تلاش خستگی‌ناپذیر هر یک از قوا، نیازمند همکاری ملی و خرد جمعی است که تجلی آن در تعامل دولت با سایر قوا و همچنین تعامل وسیع با نخبگان و فرهیختگان خواهد بود.

شهید ریسی خود را خادم همه مردم می‌دانست حتی آنان که به او رأی ندادند و باور داشت دولتش امیدآفرین خواهد بود؛ دولت مردمی، دولت امیدآفرین و اعتمادساز خواهد بود.

او با عهده‌ای که با مردم بسته بود تا پای جان وفادار ماند؛ عهد تلاش برای خدمتگزاری به مردم و باز کردن گره‌ها

سیاست داخلی از منظر شهید جمهور

سیاست داخلی ما و اولویت‌های ما در این دولت بهبود وضعیت کسب‌وکار مردم و بهبود شرایط و وضعیت معیشت مردم خواهد بود و بهبود شرایط در دولت و در نظام اداری کارآمدی رقم خواهد زده شد که از بوروکراسی که بعضاً بسیاری از اقدامات تحولی را در کشور مانع می‌شود حتماً این شرایط تغییر باید کرد و یک نظام اداری کارآمدی سالم و قانون‌مداری توسط نیروهای کارآمد و انقلابی فسادستیز در کشور شکل خواهد گرفت. به باور شهید ریسی در برخی از حوزه‌ها به دلیل کم‌توجهی‌ها، سوء مدیریت‌ها و عدم توجه به داشته‌های بسیاری که کشور از آن برخوردار است و نیروی کارآمد جوانی که در کشور می‌تواند منشأ بسیاری از تحولات شود، مشکلاتی داریم. از نظر او، محور تحول، اجرای عدالت بر بستر گام دوم انقلاب اسلامی، توجه به تمام اسناد بالادستی یعنی قانون اساسی جمهوری اسلامی، سیاست‌های مصوب نظام و برنامه‌های توسعه است و امیدوار بود اقدامات ما در جهت بهبود شرایط گره‌گشایی جدی از زندگی مردم کند و امید را به مردم بازگرداند و اعتمادی که به دلایلی مخدوش شده، به مردم عزیز و جوانان برگردد به نحوی که احساس همگان این باشد که دولت، دولت امیدآفرین است.

اولویت دولت شهید ریسی

در روز آغاز کار دولت اعلام خواهیم کرد که تمام بسترهای فسادزا که ایجاد رانت می‌کند باید خاتمه داده شود؛ یعنی دستگاه‌های اداری موظف هستند زمینه‌های رانت و فساد را از بین ببرند و این سازوکارها را اصلاح کنند. برای این منظور، رئیس‌جمهور شهید در همان ابتدای کار خود تصریح کرد: به عنوان یک طلبه خدمتگزار، برای مردم‌داری، توجه به مردم و توجه به ساز و کارهای کارآمد در نظام، ارزش قائل باشم. شهید بهشتی، ساختارسازی برای نظام را دنبال کرد و من این سازوکارها و ساختارها را برای مدیریت انقلابی در کشور بسیار مهم و مؤثر می‌دانم.

وی می‌گفت: در تشکیل دولت، نگاهم به انقلابی بودن، کارآمد بودن و مردم‌دار بودن است و اینها شاخص‌های دولت بنده خواهد بود. نگاه او عملیاتی با توجه ویژه به نظرات کارشناسی بود. بر همین اساس از همان آغاز دولت اعلام کرد: یک سامانه برای دریافت ایده‌ها راه اندازی شده و نخبگان، اصحاب رسانه، دانشگاهیان و حوزویان و همه صاحبان اندیشه و خرد، اگر ایده‌ای را برای اداره دولت و برای سامان دادن به وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سایر حوزه‌ها دارند می‌توانند در یک بانک، ایده‌های خود را ارسال کرده و دولت از این ایده‌ها استقبال

می‌کند ضمن اینکه این ایده‌ها برای دولت بسیار گره‌گشا باشد؛ استقبال از نظرات و ایده‌های همه عزیزان برای دولت بسیار مغتنم است.

من خادم جمهور هستم؛ ارتباط با مردم برای همه مدیران دولت یکی از شاخص‌های مهم ادامه مأموریت و مسئولیت آنها خواهد بود.

کارگزاران دولت از منظر منتخب مردم

شهید جمهور در انتخاب کارگزاران دولت به صراحت اعلام کرد قبول داشتن بنده شرط کار در دولت نیست؛ حفظ کرامت مردم شرط کار در این دولت است. همه بدانند باید کرامت مردم را حفظ کرد و هیچ‌کس حق ندارد به کرامت مردم کوچکترین خدشه‌ای وارد کند. امروز مدیران باید به مردم محبت داشته باشند و آنها را دوست داشته باشند. همه کسانی که در جای جای دولت مشغول به کار هستند از وزرا گرفته تا مدیران میانی؛ قبول داشتن بنده شرط کار با بنده نیست اما حفظ کرامت مردم شرط کار کردن در این دولت است. در نظام اسلامی، دولت خدمتگزار مردم است و نه منت‌گذار به مردم. در دولت اسلامی تمام کارگزاران باید خود را خدمتگزار بدانند.

شهید ریسی باور داشت هر کسی در جای جای کشور خدمت به مردم می‌کند باید کرامت مردم را حفظ کرد و هیچ‌کس حق ندارد به کرامت مردم کوچک‌ترین خدش‌های وارد کند. می‌گفت: ما در اقتصاد باید محور کارمان عدالت باشد در این تحول، مردم رای به تحول دادند. باید در کشور تحول به نفع مردم و ارزش‌های انقلاب صورت بگیرد و تحول باید به نفع سفره مردم و کسب و کار مردم باشد. خواست مردم آن است که اجازه ندهیم کوچک‌ترین حقی از مردم ضایع شود و اجازه نخواهم داد هیچ‌کدام از حقوق ملت ضایع شود.

از منظر او روابط ناسالم اداری و فساد و ظلم برخلاف کرامت انسان بود. اجرای عدالت را امری بسیار مهم و محوری برای نظام اداری و همه سازمان‌ها می‌دانست و برپایی دولت اسلامی را مبتنی بر عدالت و اجرای آن در همه شئون می‌خواند. او می‌گفت: هر کس در مسیر اجرای عدالت گام بردارد، از یاری خداوند و همراهی مؤمنان عدالتخواه برخوردار خواهد بود.

سامانه‌ای برای مشارکت مردم

یکی از ابتکارات مهم دولت سیزدهم راه‌اندازی سامانه "یاران رئیسی" بود که از همه نخبگان، فرهیختگان، گروه‌ها، احزاب، تشکل‌ها و آحاد مردم دعوت شد تا چنانچه فردی را در تراز دولت مردمی می‌شناسند نسبت به معرفی وی اقدام کنند. کارآمدی، فسادستیزی، روحیه انقلابی و مردمی بودن از جمله ویژگی‌هایی است که رئیس‌جمهور شهید بر آنها تأکید داشت.

ایشان می‌گفت: عمیقاً بر این باورم هر جا زمینه مشارکت مردم در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها فراهم شود نرخ موفقیت بالاتر می‌رود.

مبارزه با فساد در دولت مبارزه با فساد

از دید رییس‌جمهور شهید، بازگرداندن اعتماد مردم به دولت و حاکمیت مهم‌ترین وظیفه دولتمردان است. او همواره تأکید داشت حکومت برای مبارزه با فساد اراده قاطع و واقعی دارد و می‌گفت: اولین دغدغه همه مسئولان باید بازگرداندن اعتماد مردم به نظام و حاکمیت باشد. مردم باید احساس کنند که دولتمردان واقعا به دنبال حل مشکلات آنها هستند. از نظر او نهادها و فعالان

حوزوی، دانشگاهی و نخبگانی باید در حوزه فرهنگ فعالیت‌های جریان‌ساز داشته باشند.

تدوین راهکارهای اصلاح بسترهای فسادزا در دولت

شهید دکتر رئیسی کمیته‌ای متشکل از روسای دستگاه‌های نظارتی و اطلاعاتی کشور را تشکیل داد تا پیش از زمان رسمی استقرار دولت جدید، بر اساس آسیب‌شناسی‌ها و تجارب پیشین خود در مبارزه با فساد، راهکارهای اجرایی برای ایجاد تحول در سازوکارهای فسادزای دولت و اقدامات اولویت‌دار را پیشنهاد کنند.

تدوین دستورالعمل‌ها و ابلاغیه‌های موردنیاز به منظور اصلاح سازوکارهای اقتصادی فسادآفرین و رانت‌زا، زمینه‌های بروز فساد و نیز پیشگیری از وقوع جرم در نظام بانکی، مالیات، گمرک، مناقصات دولتی، قاچاق سازمان‌یافته و ارائه نقشه راه عملیاتی برای ایجاد شفافیت در نظامات اقتصادی کشور و تحقق سامانه جامع اطلاعات اقتصادی کشور، از جمله مأموریت‌های محوله به این کمیته بود. شهید رئیسی همواره دغدغه داشت که یکی از انتظارات مردم از دولت جدید، ریشه‌کنی فساد است؛ می‌گفت: آغاز این کار تا زمان استقرار دولت نباید به تأخیر بیفتد و زمینه‌های آن از الان باید فراهم شود تا در روز نخست تشکیل

دولت، اقدامات عینی را آغاز کنیم. او معتقد بود آسیب‌شناسی‌های انجام‌شده توسط دستگاه‌های نظارتی را ما باید به آسیب‌زدایی تبدیل کنیم. انتظار شهید ریسی با توجه انباشت «تجربه مبارزه با فساد» و داشتن «آسیب‌شناسی خوب از دستگاه‌های اجرایی» و «شناخت قابل قبول از بسترهای تولید فساد در دولت» این بود که اولاً نتایج حاصل از آسیب‌شناسی دستگاه‌های اجرایی و اطلاعات خود در خصوص «بسترها»، «ریشه‌ها» و «گلوگاه‌های تولید فساد» در دولت را جمع‌بندی و اعلام کنند. همچنین برای ایجاد تحول در نظام اداری کشور به منظور خشکاندن ریشه‌های فساد، راهکارهای مؤثر اجرایی پیشنهاد کنید تا از روز اول استقرار دولت، اقدام و عمل را بدون فوت وقت آغاز کنیم.

شهید دکتر ریسی تاکید داشت سامانه‌های اطلاعاتی در بخش‌های مختلف باید هر چه سریع‌تر تکمیل و فعال شوند چرا که عملیاتی شدن این سامانه‌ها مهم‌ترین ابزار کار دولت در مقابله با فساد است. وی معتقد بود باید کاملاً قاطع و به موقع در برابر فساد اقدام کنیم تا نیازی به اقدام برون‌سازمانی علیه فساد نباشد. باور داشت صدر تا ذیل دولت سیزدهم باید نماد کارآمدی و فسادستیزی باشد.

برخورداری از روحیه فسادستیزی شرط ما برای انتخاب همکاران مان بوده و فسادستیزی وظیفه یک یک کارگزاران دولت است.

توسعه فعالیت‌های دانش‌بنیان؛ کار جدی دولت سیزدهم

شهید دکتر ریسی معتقد بود کل نظام اداری و حکمرانی کشور باید پشتیبان توسعه فعالیت‌های دانش‌بنیان باشند تا گرایش فناورانه و دانش‌بنیان به همه بخش‌های مختلف کشور از صنایع، معادن و کشاورزی و سایر بخش‌ها تسری یابد و در این مسیر دانشگاه‌ها باید برای حل مشکلات اساسی کشور وارد میدان شوند.

شهید ریسی باور داشت دانشگاه نه در حاشیه بلکه باید در متن تحولات جامعه حضور داشته و نقش‌آفرینی کند و برای حل مسائل اساسی کشور وارد میدان شود. ضمن پرهیز از سیاست‌زدگی دانشگاه‌ها، باید تلاش شود دانشجویان و اساتید در فضایی آرام به فعالیت‌های علمی و پژوهشی بپردازند. پیشنهاد عملی او هم جالب بود: آیین‌نامه ارتقای اعضای هیات علمی باید در راستای تشویق و ارتقای اساتیدی که برای حل مشکلات کشور پژوهش کرده و راهکار ارائه می‌دهند، متناسب‌سازی شود.

مردم در منظومه فکری شهید ریسی

رییس‌جمهور شهید باور داشت مردم تکلیف خطیری را بر دوش ما گذاشتند. مردم تکلیف خطیری را بر دوش ما گذاشتند و مصمم هستیم به گونه‌ای عمل کنیم که مردم احساس کنند که وضعیت متفاوت شده است.

بیانیه گام دوم انقلاب؛ چراغ راه دستگاه‌ها و مدیران

شهید جمهور همیشه تاکید داشت با توجه به شناختی که از امکانات مادی و معنوی، نیروی انسانی کارآمد، اراده جدی مدیران و توان جوانان دارم معتقدم که راه برون رفت از مشکلات کشور وجود دارد. مجموعه‌ای از دیدگاه‌ها و سیاست‌ها از جمله بیانیه گام دوم انقلاب و سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی را به عنوان اسناد بالادستی در اختیار داریم. این سیاست‌ها پایه‌ای برای برنامه‌ریزی در راستای تحول در جامعه خواهند بود. در این سال‌ها زحمات بسیاری کشیده شده که قابل توجه هستند اما در شرایط موجود که مردم ناراضی هستند و نخبگان و دغدغه‌مندان نگرانند، می‌توان با شناخت مشکلات، اولویت‌گذاری مسائل کشور، کار جهادی و شناخت راهکارها و راه‌حل‌ها تحول را در کشور عملیاتی کرد. همچنین، از نظر وی در دولت جدید استفاده از نظرات و دیدگاه‌های علما، فضلا و جامعه مدرسین حوزه علمیه

در عرصه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی پشتیبان
محکمی بود و از پیشنهادات و انتقادات استقبال می‌کرد.

شهید جمهور معتقد بود امروز فضای مبارزه با فساد در کشور
ایجاد شده است و باید با ادامه این روند و همچنین افزایش
کارآمدی، سرمایه اجتماعی و اعتماد مردم به نظام را افزایش
دهیم. برنامه دولت سیزدهم این بود که همه اقدامات خود را
مستند به یک برنامه بالادستی کند. از آنجا که بیانیه گام دوم
انقلاب اسلامی به شکلی دقیق وضعیت فعلی کشور و چشم‌انداز
آینده را ترسیم کرده دولت دکتر ریسی به دنبال آن بود که همه
اقدامات تحول‌آفرین را به این بیانیه مستند کند و باور داشت
استفاده از نیروهای صالح و کارآمد، حرکت در مسیر گام دوم
انقلاب اسلامی و رفتار جهادی برای رفع مشکلات کشور می‌تواند
دولت اسلامی که خواست مردم و مجاهدان در طول تاریخ انقلاب
بوده است را محقق سازد.

نظام اداری چابک

باور رییس جمهور شهید این بود که تحقق وعده‌ها نیازمند نظام اداری چابک است و به دور از بروکراسی معمول در مسیر تحقق وعده‌ها گام بر می‌داریم. می‌گفت باید به جوانان در عرصه‌های مختلف مدیریتی و سیاست‌گذاری بیش از گذشته میدان داد.

با عملیاتی‌شدن نخستین گام رئیس‌جمهور منتخب برای تشکیل دولت مردمی با راه‌اندازی سامانه معرفی مدیران دولت سیزدهم، مردم و نخبگان برای معرفی مدیران آینده کشور مشارکت فعالی در این سامانه داشته‌اند.

"سامانه معرفی مدیران" که یکی از وعده‌های انتخاباتی رئیس‌جمهور منتخب برای معرفی مدیران جهت تصدی مسئولیت‌ها در دولت سیزدهم بود، راه‌اندازی شد و آمارها حکایت از آن دارد که هم نخبگان در معرفی مدیران مشارکت خوبی داشته‌اند و هم افراد با سابقه و تجارب مناسب برای رده‌های مختلف مدیریتی معرفی شده‌اند.

ارتباط نزدیک و بی‌واسطه با مردم از وعده‌های انتخاباتی شهید رئیسی در سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری بود که وی پس از انتخاب از سوی مردم، بدان جامه عمل پوشاند و با راه‌اندازی «سامانه معرفی مدیران» سعی کرد بستر مناسب برای

دسترسی مردم به رئیس جمهور منتخب جهت معرفی مدیران متخصص، شایسته و متعهد را فراهم کند.

بر این اساس یکی از مهمترین گلوگاه‌های انتخاب مدیران دولت سیزدهم از مسیر «سامانه معرفی مدیران» می‌گذرد. در این سامانه که از ابتکارات خاص دولت شهید ریسی است همه مردم و تشکل‌ها و گروه‌ها می‌توانند به آن متصل شده و مدیر مدنظر خود را معرفی کنند. پس از معرفی مدیران از سوی مردم و تشکل‌ها، اطلاعات اولیه، پایش و ارزیابی‌های ابتدایی بر اساس معیارهای عمومی مانند تحصیلات، سوابق اجرایی، سن و ... با در نظر گرفتن شاخص‌های اعلام شده توسط رئیس‌جمهور منتخب که همان کارآمدی، فسادستیزی، روحیه انقلابی و مردمی بودن است، صورت می‌گیرد و نتیجه به کارگروه‌های تخصصی که از سوی رییس‌جمهور تشکیل شده ارائه می‌شود.

فرایند کار در این کارگروه‌ها به این شکل است که بر اساس شاخص‌های شایستگی برای احراز هر مسئولیتی در کابینه، با لحاظ نقاط ضعف و قوت و کارنامه مدیریتی فرد معرفی شده، انتخاب و نام آن‌ها پس از تایید اولیه و انجام استعلامات لازم از مراجع ذیصلاح، به مرحله انجام مصاحبه و تطبیق خصوصیات با سیاست‌های کلان دولت سیزدهم و معیارهای انتخاب کابینه رسیده و در ادامه، پیشنهادات جمع‌بندی شده به رئیس‌جمهور

معرفی می‌شدند. این کارگروه‌ها برای این منظور فهرست چند برابر ظرفیت را به همراه برنامه‌های افراد مدنظر و نتایج ارزیابی‌های تخصصی، به رئیس‌جمهور منتخب عرضه می‌کرد تا در نهایت با انتخاب ایشان، شایسته‌ترین مدیران برای تصدی مسئولیت‌ها در کابینه سیزدهم، انتخاب و برای کسب رأی اعتماد به مجلس شورای اسلامی معرفی شوند.

از نظر شهید ریسی باید نگاه‌های شخصی و جناحی را کنار گذاشت و هر که می‌تواند در مسیر پیشرفت و تحول کشور اثرگذار باشد، به میدان بیاید. یکی از الزامات به فعلیت‌رساندن ظرفیت‌های کشور برای پیشرفت و آبادانی، این است که نگاه‌های شخصی و جناحی را کنار گذاشته و هر کسی می‌تواند در مسیر پیشرفت و تحول کشور اثرگذار باشد، به میدان بیاید.

ارتباط با نخبگان در دولت سیزدهم

یکی از جلوه‌های مردمی بودن دولت سیزدهم همین ارتباط با نخبگان و دریافت نظرات و راهکارهای آنان برای حل مشکلات کشور است. رییس‌جمهور باور داشت دولت سیزدهم برای حل مشکلات و درمان اقتصاد بیمار کشور اراده جدی دارد و در این مسیر قطعاً نه بر اساس سلیقه بلکه بر اساس نظرات و راهکارهای علمی و کارشناسی اقدام خواهد کرد. از همه ظرفیت کارشناسی نیروی انسانی کارآمد کشور فارغ از گرایش‌های سیاسی و شخصی برای پیشرفت کشور کمک خواهیم گرفت. رئیس‌جمهور شهید با اشاره به اینکه بیماری اقتصاد کشور مزمن شده و در حال سرایت به بخش‌های دیگر است، می‌گفت: طبیبان این بیمار، اساتید و کارشناسان اقتصادی هستند و دولت برای حفظ و تقویت ارتباط خود با این کارشناسان در سرتاسر کشور ساز و کار مناسبی ایجاد خواهد کرد. دولت درمان اقتصاد بیمار کشور را مسئولیت خود می‌داند، اما راهکارها و نحوه اجرای این راهکارها را با تکیه بر نظر کارشناسان انتخاب خواهد کرد. در این مسیر در استفاده از تجارب آزموده‌شده دیگران با نگاهی باز عمل کرده و محدودیتی در بهره‌گیری از تجارب موفق نداریم.

او اعتقاد داشت اجرای عدالت و مقابله جدی با فساد خواسته مردم از ماست و دولت اجرای خواست مردم را با جدیت دنبال

خواهد کرد. البته اجرای عدالت از مقابله با فساد جدا نیست، چرا که به هر میزان که عدالت اجرا شود، فساد کاهش خواهد یافت. کشور باید با برنامه اداره شود. اگر برنامه‌های تدوین شده قبلی در کشور اجرا نشده، نباید این تلقی را داشته باشیم که نیازی به برنامه نداریم، بلکه باید دلایل اجرا نشدن آن برنامه‌ها را بررسی و رفع کنیم.

رئیس‌جمهور شهید می‌گفت کشور باید با داشتن برنامه اداره شود تا اولاً همه بتوانند بر اساس این برنامه از آینده پیش‌بینی داشته باشند و از سوی دیگر کارشناسان بتوانند در هر مرحله اجرای این برنامه را رصد نمایند. دولت انتظار دارد کارشناسان برای اصلاح آنها راهکار ارائه کنند.

او می‌گفت معرفی وزرای پیشنهادی به مجلس شورای اسلامی براساس شاخص‌هایی از جمله کارآمدی، تخصص، مردم‌داری، فسادستیزی و صداقت با مردم بوده است که نسبت به آن در دوره انتخابات به مردم قول داده بودم. شهید رئیسی با بیان اینکه در فرایند بررسی کارنامه وزیران پیشنهادی برای معرفی به مجلس صلاحیت علمی و همچنین صلاحیت عملی و اجرایی مورد تاکید بوده می‌گفت: صلاحیت وزرای محترم نسبت به سلامت نفس و داشتن شرایط لازم برای سالم بودن از هرگونه شائبه‌های فساد و

کجی و آلودگی، مسأله مهم ماست که این شرط، شرط مطلق نسبت به همه عزیزان به عنوان محور مورد توجه بوده است.

رئیس‌جمهور شهید با بیان اینکه این شرط، شرطی نیست که بشود از آن گذشت، همواره تأکید می‌کرد دولتی که می‌خواهد فسادستیز باشد، حتماً باید عناصر پاکدست و فسادستیز امر اجرای آن را به دست بگیرند. این موضوع جزو تأکیدات شهید ریسی بود و از نظر او شرطی نبود که فقط در ابتدا ضرورت داشته باشد بلکه تداوم آن هم ضروری و لازم است. از نظر او، تمام دست‌اندرکاران دولت باید بدانند امروز سلامت یک امر محوری در دولت است و کوچکترین ناسلامتی تحمل نخواهد شد، شرط اساسی خدمت در این دولت پاکدستی است و این شرط مهم همواره در دولت مردمی باید مورد توجه قرار گیرد. شهید‌جمهور با تأکید بر اینکه در مبارزه با فساد به هیچ عنوان کوتاه نخواهم آمد، می‌گفت: خط قرمز ما در مبارزه با فساد فقط بدون استناد سخن گفتن و اتهام زدن است.

شهید ریسی تأکید داشت: صلاحیت وزراء و سلامت نفس و داشتن شرایط لازم برای سالم بودن از هرگونه شائبه‌های فساد و کجی و آلودگی، مسأله مهم و شرط مطلق ما است و شرطی هم نیست که بشود از آن گذشت، لذا سلامت عزیزان معرفی شده، مورد تأکید بوده چون دولتی که می‌خواهد فسادستیز باشد، حتماً

باید عناصر پاکدست و فسادستیز، امر اجرای آن را به دست بگیرند. می‌گفت: تمام دست‌اندرکاران دولت باید بدانند، امروز سلامت یک امر مهم و محوری در دولت است.

او به صراحت تأکید داشت: کوچکترین ناسلامتی تحمل نخواهد شد. در دولتی که می‌خواهد خدمتگزار مردم باشد و شرط اساسی‌اش پاکدستی است بدانند که ما سلامت نفس را و دوری از فساد و آلودگی را در این دولت جزو مسایل محوری و اساسی می‌دانیم، مسأله سلامت یک موضوع کاملاً محوری است که باید همواره مورد توجه باشد، این شرط همواره به عنوان شرطی است که باید مورد توجه همه ما در دولت مردمی قرار بگیرد.

رئیس‌جمهور به تأکید رهبر معظم انقلاب در خصوص فعال شدن سامانه‌های الکترونیکی و تأثیر آن در مبارزه با فساد اشاره می‌کرد و معتقد بود اگر در حوزه‌های مختلف اقتصادی از جمله بانک‌ها، گمرکات، دارایی و مالیات این سامانه‌ها بهم متصل شوند، ضمن اینکه مقدمه شکل‌گیری دولت هوشمند ایجاد می‌شود، با ایجاد شفافیت زمینه فساد نیز از بین می‌رود. اتصال سامانه‌ها به یکدیگر اهمیت زیادی دارد و باید سریع‌تر این کار انجام شود.

البته در نگاه ایشان در صورت وجود گزارشی متقن درباره اینکه مسوولی در دولت مرتکب فساد شده، در مورد برخورد با او درنگ

جایز نبود و می‌گفت: این را به ملت عزیز به عنوان بهترین ناظرین و همچنین به شما نمایندگان عزیز ملت عرض می‌کنم که صرف یک اتهام، صرف یک نکته‌ای که در یک نامه‌ای نوشته شود، یا برای کسی احساسی پیدا شود، یا درجایی مکتوب شود، این کفایت نمی‌کند. باید بررسی کنیم، شما بررسی کنید. امام صادق^(ع) فرمودند که حرمت مؤمن، حرمت کعبه و بلکه بالاتر از آن است و باید آن را حفظ کنیم.

مجموعه‌های یکپارچه؛ هماهنگی در دستگاه‌های اجرایی

رئیس‌جمهور شهید با انتقاد از عدم شنیدن صدای واحد از مجموعه‌های دولتی درباره یک موضوع و وجود ناهماهنگی بین دستگاه‌ها می‌گفت: باید در یک ستاد با حضور مسئولان بخش‌های مختلف درباره هر موضوعی تصمیم‌گیری شود و پس از آن همه بخش‌ها درباره آن مساله حرف واحدی بزنند و این‌گونه نباشد که مسئولان کشوری و استانی درباره این موضوع نظرات متفاوتی ابراز کنند. چنین ناهماهنگی‌هایی برای مردم قابل هضم نیست و مشکل ایجاد می‌کند. دولت و مجلس باید به اولویت‌ها توجه داشته باشند و با نگاهی متوازن در تمامی حوزه‌ها، نه صرفاً یک بخش و یا قشر خاصی از جامعه، بلکه تمامی آحاد مردم را مدنظر قرار داده و رفع مشکلات و دغدغه‌های ایشان را با فوریت پیگیری نمایند.

کار مسولان اجرایی کشور فقط توصیه نیست و باید ضمانت اجرایی مناسب هم برای تصمیمات اتخاذ شده در نظر گرفته شود.

شهید رئیسی همواره تأکید می‌کرد اعتقاد دارم ما باید در جهت رفع مشکلات و گرفتاری‌های مردم همراه باشیم و دوشادوش یکدیگر بصورت جهادی و شبانه‌روزی تلاش کنیم وضعیت را به نفع زندگی مردم تغییر دهیم. همکاری دولت آینده، مجلس شورای اسلامی و همه بخش‌ها و نهادها می‌تواند به گشایش در زندگی مردم بینجامد. همراهی و همکاری برای رفع مشکلات و گرفتاری‌های کشور اقدامی افتخارآمیز و انقلابی است. این همکاری باید مردم را امیدوارتر و سرمایه اجتماعی را افزون‌تر کند.

رئیس جمهور شهید درباره مسأله ساختارهای موازی در دولت که بودجه و امکانات را هدر می‌کند، دغدغه داشت وضعیت پیچیده بروکراسی نمی‌گذارد که کارمان را آنچنان که باید دنبال کنیم. این مسأله ساختارهای موازی جزو موضوع تشکیلات است که به صورت محوری است.

خادم جمهور همواره بیان می‌کرد بودجه‌ریزی عملیاتی یکی از آرزوهای سالیان دور کشور است. قاعده صحیح بودجه‌ریزی نیز این است که بودجه نه بر اساس چانه‌زنی و بر اساس افزایش‌های

از قبل تعیین شده بلکه مطابق با فعالیت‌های عملیاتی و میزان تحقق اهداف و پروژه‌ها تخصیص یابد. از نظر او، اعداد و ارقام مرتبط با وضعیت اقتصادی کشور باید بر مبنای شاخص‌های درست و پایدار باشد، لذا ضرورت دارد سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی «گزارش شناخت» از آخرین وضعیت اقتصادی کشور تهیه کنند تا بر مبنای آن تصمیم‌گیری‌ها انجام شوند. برای مثال، از نظر ایشان، انضباط مالی یکی از ویژگی‌های کار انقلابی است و لازم است همه دستگاه‌ها آن را در دستور کار خود قرار بدهند.

همه دولت را نسبت به سفره مردم مسوول می‌دانست، نه فقط یک فرد خاص را. می‌گفت: بنده هم مسئول هستم. معاون اول هم مسئول است و نسبت به هر بخشی وزرا و مسئولین مربوطه مسئولیت دارند، لکن به دلیل انجام هماهنگی بین تیم اقتصادی که عزیزان نگویند که چند آهنگی شد، دولت در مسایل اقتصادی برای اینکه یک آهنگ واحدی برای همه بخش‌ها باشد، یک هماهنگی را در کنار کار اقتصادی تعریف کردیم. معنایش این است و الا سلب مسئولیت نیست. هر کدام از وزرا صاحب نظر هستند و در حوزه کاری خودشان اختیار قانونی دارند، اما این کار، یک همکاری و هم‌افزایی را رقم خواهد زد.

شهید ریسی قویا باور داشت مجلس با مجموعه‌ای از نخبگان، کارشناسان و صاحب‌نظران غیر از آن جایگاه نظارتی که برای کار دولت دارد، به عنوان مشاورین امین می‌تواند برای همه وزرای ما و برای همه دولتمردان مطرح باشد و در کمیسیون‌های کاری و حتماً این ظرفیت ارزشمندی که برای کشور وجود دارد باید مورد توجه قرار بگیرد و مورد توجه هم خواهد بود.

دولت عدالت و پیشرفت

شهید ریسی اعتقاد داشت تمام برنامه‌های دولت به گونه‌ای تنظیم شده که موجب تحقق دو موضوع مهم و محوری عدالت و پیشرفت در کشور باشد. می‌دانیم فرصت خدمت کوتاه و رنج‌ها و مشکلات مردم بسیارند و این بار امانت جز با هدایت الهی و عنایت اهل بیت عصمت و طهارت^(ع)، عزم فولادین برای تحول به سر منزل مقصود نخواهد رسید. او می‌گفت: تحول خواهی جز با تکیه بر شعارهای اصیل انقلاب اسلامی و پیروی از رکن رکین ولایت فقیه به ساحل امن عدالت و پیشرفت منتهی نخواهد شد. شهید ریسی می‌گفت: اکنون هنگامه حرکت جهادی، حکیمانه، شجاعانه و مردمی است که با بهره‌جویی از ظرفیت‌های عظیم فکری و نخبگانی و مشارکت‌جویی از آحاد ملت و همدلی و همراهی مجلس انقلاب و نمایندگان محترم مردم و در چارچوب سند تحول دولت مردمی زمینه‌ساز تحقق ایران قوی باشد.

رئیس‌جمهور با بیان اینکه در هر یک از برنامه‌های دولت عدالت و پیشرفت کانون برنامه‌ریزی قرار گرفته است و برآیند آنها رونق تولید داخلی، تعالی ایران اسلامی خواهد بود، می‌گفت: زنجیره کامل فرآیند تحولی در هر حوزه شامل توصیف و تحلیل واقع‌بینانه از وضع موجود، تصویرپردازی از آینده مطلوب، ارائه راهبردها و راهکارها معطوف به علل وقوع چالش‌ها، برنامه‌ریزی در چارچوب ظرفیت‌های ساختاری، انسانی و مالی دولت با رویکرد یاری و همراهی دیگر قوا و نهادهای حاکمیتی مدنظر قرار گرفته است.

رئیس‌جمهور شهید دغدغه داشت تمامی برنامه‌ها به گونه‌ای تهیه و تنظیم شده که تضمین‌کننده تحقق ۲ محور اصلی و مهم یعنی عدالت و پیشرفت در کشور باشد. عدالت‌محوری هم در توزیع منابع و هم در توزیع فرصت‌ها و هم در توانمندسازی، کشف و تقویت استعدادها و هم در شایسته‌سالاری و شکستن باندهای بسته قدرت و ثروت می‌باشد. رویکرد عدالت‌محوری در تضمین حقوق همه مردم از زن و مرد و کودک و نوجوان، روستایی و شهری مطرح می‌شود.

از نظر شهید دکتر ریسی محور دوم در پرتو مشارکت و تلاش همه‌جانبه برای مردمی‌سازی اقتصاد و فرهنگ و صیانت از آزادی‌های اساسی و حقوق عامه و هم در فعال‌سازی با رویکرد

خانواده‌گرا و حمایت همه‌جانبه از خانواده است. شهید جمهور برای تحول در دو محور عدالت و پیشرفت با مشارکت همگانی، چرخش‌های تحول‌آفرین در برنامه دولت را به این شرح اعلام کرد:

۱. چرخش از بروکراسی کندکننده و فسادخیز به نفع ساز و کارهای جلب مشارکت عمومی

۲. تغییر رویکرد از اقدامات صرفاً مقابله‌ای با فساد به اقدامات پیشگیرانه از فساد

۳. چرخش از رویکرد تفکیکی در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به رویکرد تلفیق سیاست‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی

۴. تغییر رویکرد از بخشی‌نگری و پایتخت‌محوری در اتخاذ تصمیمات و توزیع منابع و امکانات به فعال‌سازی ظرفیت‌ها در سراسر کشور براساس آمایش سرزمینی

۵. گذار از تصمیم‌گیری‌های سلیقه‌ای و موسمی در حلقه‌های بسته کارشناسی به فرآیندهای جلب مشارکت حداکثری بویژه در حوزه نخبگانی

۶. تغییر رویکرد مداخله‌ای به رویکرد حمایتی، هدایتی، نظارتی
در بازارهای سرمایه

۷. ممانعت از تغییر پی‌درپی مقررات در جهت ایجاد ثبات و
تقویت تولید و تجارت

۸. افزایش نقش دولت در تنظیم‌گری و تسهیل‌گری در فضای
کسب و کارها

۹. تغییر رویکرد اقتصاد سنتی متمرکز بر منابع و توجه بیش از
پیش به اقتصاد دانش‌بنیان و مبتنی بر فناوری‌های نرم و نوین

۱۰. تغییر رویکرد از صادرات مبتنی بر مواد خام و اولیه به تولید
محصولات صنعتی و با تکنولوژی بازارمحور

۱۱. تغییر رویکرد از اداره کشور براساس درآمدهای نفتی و
روش‌های تورم‌زا در تأمین منابع مالی دولت و افزایش بهره‌وری،
خلق ثروت ملی و درآمدهای پایدار

۱۲. تغییر رویکرد از بودجه‌ریزی سنتی و مبتنی بر چانه‌زنی به
بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد، عملیاتی و هوشمند

۱۳. توجه بیش از پیش به فرصت‌های اقتصادی روستا و تقویت
اقتصاد مبتنی بر کشاورزی

۱۴. افزایش ساز و کارهای حمایتی و هدایتی جهت تقویت بنیه اقتصادی بخش‌های میانی و گروه‌های محروم به صورت پایدار

۱۵. صیانت از محیط زیست و کمک به نهادهای مردمی

سند تحول دولت مردمی

سند تحول دولت مردمی به عنوان چارچوب حاکم بر برنامه‌های دولت سیزدهم برگرفته از محورهای بنیادین پنجگانه بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، تعالی فرهنگ اسلامی و ایرانی، اقتصاد مقاومتی، تأمین و بهبود معیشت جامعه بویژه اقشار کم‌درآمد و توسعه روابط بین‌المللی براساس منافع ملی و الهام‌بخشی در جهان اسلام است. شهید جمه‌ور معتقد بود: کاهش نقش‌های تصدی‌گرایانه و افزایش نقش میدان‌ساز و تسهیل‌گری دولت برای به صحنه آمدن و بسیج ظرفیت گسترده و متنوع مردمی بویژه جوانان و نخبگان که همواره پیشتاز و پیشران تحول‌خواهی هستند.

حل مشکلات اولاً نیاز به برنامه دارد و ثانیاً نیازمند نیروی کارآمدی است که در جای جای کشور بتواند تحول آفرین باشد و شرط سوم پیگیری و نظارت علی‌الادوام برای اجرای برنامه‌ها و تحقق تحول در کشور است. اگر این سه شرط باشد حتماً بر این مشکلات فائق خواهیم آمد. دولت با کمک مجلس می‌تواند بر همه مشکلات فائق بیاید.

کارآمدی؛ شاخص دولت کارآمد

تخصص و داشتن دانش در حوزه ماموریت، داشتن تعهد کاری، داشتن روحیه انقلابی، روحیه فسادستیزی و مردمی بودن از شاخص‌های مورد تاکید شهید جمهور بوده است. در کابینه او تلاش شد ترکیبی از جوان و جوان‌گرایی و تجربه در کنار یکدیگر قرار بگیرد که مجموعه تخصص، تعهد و داشتن دانش حوزه ماموریت و تجربه کار، بتواند کارها را به پیش ببرد و از این نتیجه، کارآمدی بسازد. او می‌گفت اصلا سخن از حزب، تشکل و گروه خاصی نیست. سعی کردیم که افراد شایسته، و حقیقتاً شایستگان را از بخش‌های مختلف پیگیری کنیم و آنها را معرفی کنیم. کارآمدی، تعهد، ارزشی بودن، مساله محوری، توجه به مردم، مردم‌گرایی، مردم‌داری، جوانی و نیروی جوان مورد نظر بوده است. شاخص‌هایی که مقام معظم رهبری اعلام می‌کنند صرفاً برای شنیدن نیست. تلاش این بوده که حتماً این شاخص‌ها مدنظر و مورد توجه باشد.

شهید جمهور باور داشت در کنار وزیر، تیمی که می‌خواهد وزارتخانه را اداره کند برای ما بسیار مهم است؛ یعنی بنده علاوه بر وزیر نسبت به تیم وزارتخانه هم حتماً نظر خواهم داشت که وزرا، معاونینی کارآمد داشته باشند اگر معاون، کارآمد نباشد اگر استانداران کارآمد نباشد، اگر سفرا کارآمد نباشند وزیران ما هر

چند وزیر خوبی باشند اتفاقی نمی‌افتد. لذا حتما نسبت به معاونین وزرا و مدیران کل و همینطور بخشهای مختلف نظر خواهیم داشت و از مشورت دوستان هم بهره‌مند خواهیم شد تا بتوانیم یک وزارتخانه حقیقتاً قوی داشته باشیم.

دکتر ریسی اعتقاد داشت ایران قوی نیازمند یک دولت قوی و یک وزارتخانه قوی و یک ساز و کار با مؤلفه‌های قدرت است که همه مؤلفه‌های قدرت در آنجا باشد و الا قوتی اتفاق نمی‌افتد. قدرت که لفظی نیست، قوت باید در عمل دیده شود لذا این هم جزو برنامه‌ای است که نسبت به وزراء حتماً مورد توجه و تأکید است که همکارانشان باید فسادستیز، پاکدست، کارآمد و مردمی و همه آن صفاتی که درمورد وزیر است درمورد معاونین وزیر و مدیرکل‌ها و همه بخش‌ها سرایت کند.

اعتماد مردم

اعتماد مردم است که آسیب دیده و حتما باید این اعتماد آسیب دیده بازسازی شود.

بازسازی اعتماد آسیب‌دیده در گرو عمل به وعده‌هاست و عمل به وعده‌ها می‌تواند اعتماد را بازسازی کند. رئیس‌جمهور شهیدمان همواره تاکید می‌کرد به عنوان یک خدمتگزار و دولت آن است که به وعده‌ها عمل کنم، خطاب به نمایندگان مجلس می‌گفت: شما هم در مجلس شورای اسلامی در کمیسیون‌ها، صحن و بیان نقطه نظرات ارزشمندتان، مساعدت کنید تا دولت موفق شود به وعده‌هایش عمل کند. این آن جلوه از صداقت است که مردم می‌بینند، آنچه گفته می‌شود عمل می‌شود و اعتماد بازسازی خواهد شد. بنای من بر عمل کردن به وعده‌ها است و این را هم با یک ادعا نمی‌شود اثبات کرد جز اینکه مردم عزیزمان در هر کوی و برزنی ببینند دولت، وزرا و مسئولان مربوطه به وعده‌هایشان عمل کردند.

اعتماد مردم به مسئولین و اعتماد رهبر معظم انقلاب به فرد فرد مدیران، سرمایه بسیار باارزشی است که باید در جهت ارتقا و تقویت هر چه بیشتر آن تلاش کنیم. دکتر رئیسی با تاکید بر

همدلی و انسجام مسئولان به عنوان شرط پیشرفت کشور، می‌گفت: همانطوری که سوءظن و بدبینی، بدترین آفتی است که اگر بین مسئولین ایجاد شود موجب گُندی امور و بروز مشکل در زندگی مردم می‌شود، در مقابل، اعتماد مردم به مسئولین می‌تواند موجب سرعت در پیشرفت امور باشد. رئیس‌جمهور شهید ضرورت تداوم اعتماد مردم به مسئولین را همواره مورد تاکید قرار می‌داد و می‌گفت: برخلاف نظام‌های استبدادی و سلطنتی، تداوم اعتماد مردم، مهمترین مساله در کشوری مانند جمهوری اسلامی ایران است که اساس حکومت در آن مبتنی بر رای و اراده مردم است، لذا ایجاد و تداوم اعتماد از اهمیت زیادی برخوردار است و این موضوع در گرو نشان دادن صداقت و خدمت برای مردم می‌باشد. تداوم و تقویت اعتماد مردم موجب تقویت سرمایه اجتماعی و افزایش مشارکت و نشاط اجتماعی خواهد شد. آیت‌الله رئیسی با اشاره به ضرورت پرهیز از اتخاذ تصمیمات لحظه‌ای بویژه در زمینه های اقتصادی، بیان می‌کرد: تصمیمات مان باید متقن و اعتمادبخش بوده و نتیجه آن ایجاد ثبات در زندگی مردم باشد.

جوانان در دولت جوان

باور شهید ریسی این بود که امام^(ع) به جوان‌ها اعتماد داشت و من هم اعتماد کردم. بعضی از انتصابات خود ایشان را هم شما ملاحظه می‌کنید، بعضی از آنها آنقدر سابقه اجرایی در یک بخش ندارند، اما ایشان اعتماد کردند و میدان دادند. ما می‌خواهیم در کنار جوان‌گرایی یک مساله مهمی به نام تحول‌گرایی هم دنبال شود اگر روحیه جوان در کنار تجربه قرار گرفت تحول ایجاد می‌شود و این تحول ضرورت هر بخشی از بخش‌های کشور است. امروز بهترین زمان برای جوان‌گرایی در بدنه مدیریتی دولت است و می‌توان اقدامات خوب و مناسبی در این زمینه انجام داد. باید به جوانان میدان دهیم تا در عرصه عمل استعداد و توان خود را به منصفه ظهور برسانند.

از نظر او گذاشتن جوان‌ها در بعضی از وزارتخانه‌ها پیام امید به همه جوانان کشور است. این به جوانان کشور پیام می‌دهد که بدانید اگر جوان با استعدادی بود ما حاضر هستیم به او میدان دهیم که بتواند کار را بپذیرد، پیام امید به جوانان کشور و کارآفرینان کشور است که کار دست جوانها می‌تواند قرار بگیرد.

او تاکید داشت باورمان بر این است اگر ما جایی به جوانها اعتماد کردیم جوان با کفایتِ فاضلی که می‌تواند میدان‌دار کار بشود

قطعا در اینجا ضرر نخواهیم کرد. شهید ریسی توصیه می‌کرد مدیران استان باید استفاده از نیروی انسانی بومی را در اولویت قرار دهند و ایجاد زمینه شغلی برای جوانان آماده به کار استان، اولویت ایجاد فرصت‌های شغلی در استان باشد.

سید شهید باور داشت با همین وضعیتی که در کشور داریم، با همین امکانات مادی و معنوی و به ویژه نیروی متلاطم جوان کارآمدی که در کشور داریم، برون رفت از مشکلات کاملا امکان پذیر است و به تاسی از بزرگان خود و دنباله‌روی از فرهنگی که حاج قاسم عزیز به همه ما یاد دادند می‌گوییم ما می‌توانیم.

برنامه دولت، برنامه عزت، حکمت و مصلحت محور ماست. استیفای حقوق حقه ملت بزرگوار ایران و منافع ملت ایران مساله محوری ماست

راه امام خمینی (ره)؛ راه دولت

شهید ریسی اعتقاد داشت میثاق با امام راحل میثاق با همه خوبی ها و پاکی هاست. از نظر او، در منظومه اندیشه امام، خدمت به مردم جایگاه ویژه و معنای خاصی دارد و امام حقیقتاً مردم را باور داشت. نگاه امام به مردم نگاه تشریفاتی و نگاه سیاسی که سیاستمداران به صورت متداول در عالم مطرح می کنند نبود و اگر می فرمود میزان رای ملت است این را باور داشت.

رئیس جمهور می گفت: خدمت در منظومه فکری امام که در فرمایشات مقام معظم رهبری هم تداوم یافته است خدمت برای خداست. اولین گام در مسیر خدمت برای خدا شناخت خدا و خداباوری و ایمان به این است که ما در همه حال در محضر خدا هستیم و برای آنچه انجام می دهیم قبل از هر کس باید به خدا پاسخگو باشیم.

او همیشه تاکید داشت خدمت به مردم فرصت و نعمتی است که خداوند در اختیار انسان ها قرار می دهد. در دولتی که خدمت به مردم را فرصت و نعمت می بیند دولت امانتی برای ادای خدمت به مردم است. ریسی جمهور شهید معتقد بود در نگاه امام، اعتماد به داشته های مادی و معنوی و نیروی متراکم ملت است. در نگاه امام راحل توکل به خدا و اعتماد به نفس دو اصل اساسی برای

موفقیت است که امروز در آموزه‌های مقام معظم رهبری نیز آشکارا به چشم می‌خورد.

او میثاق با امام راحل برای دولتمردان را به مثابه تاکید بر پایبندی به اندیشه‌ها، رهنمودها و راهبردهای مدنظر امام^(ره) برای خدمت به مردم و حل مشکلات کشور در عمل عنوان می‌کرد: خیر دنیا و آخرت ما در این است که از خط نورانی اندیشه امام راحل و بهترین تبیین کننده این اندیشه‌ها در زمان حاضر که مقام معظم رهبری هستند، پیروی کنیم.

شهید رئیسی عقیده داشت خط نورانی اندیشه و تفکر امام همواره مورد توجه دولت سیزدهم خواهد بود و خط امام راحل را در اندیشه و عمل ادامه خواهیم داد و همواره تلاش خواهیم کرد شکرگزار و امانتدار این فرصت گرانبها برای خدمت باشیم.

وی باور قلبی داشت که حل این مشکلات در پرتو یاری جستن از ارواح بلند امام راحل و شهدای بزرگوار انقلاب اسلامی و به کارگیری صحیح امکانات و داشته‌های کشور و باور به امدادهای غیبی است که امام خمینی^(ره) و مقام معظم رهبری نیز همواره تاکید کردند اگر در مسیر انجام کاری درست عمل کنیم، امداد و یاری خداوند پشتیبان و حامی ما خواهد بود.

با امام بزرگوار خود میثاق می‌بندیم که به خط نورانی تفکر و اندیشه او وفادار بمانیم و باور داریم که خیر دولت و ملت ما در پایبندی به این خط نورانی است که امروز همچنان در جامعه ما و دنیا می‌درخشد.

دکتر رئیسی اعتقاد داشت امروز هر جامعه دیگری که با آموخته‌های امام راحل آشنا شده دل‌داده امام و اندیشه او شده و باور دارند که آنچه می‌تواند سعادت آنها تضمین کند همین اندیشه و تفکر است.

در شروع دولت خدمتگزار

در برخی حوزه‌ها عقب‌ماندگی‌های جدی داریم که باید با کار و تلاش شبانه‌روزی جبران شود.

شهید دکتر سید ابراهیم رئیسی از همان ابتدای کار دولت این تفکر را داشت که مردم باید عدالت در امور و پیشرفت را احساس کند. خدمتگزاران به مردم در دولت باید همه تلاش خود را برای حل مشکلات مردم بکار گیرند و در این راه شب و روز نداشته باشند. ایشان تاکید می‌کرد امروز بهترین ملاک برای عدالت اجرای قانون است. قانونمداری باید به عنوان یک اصل در نظر گرفته شود و اینکه آیا قانونمداری با انقلابی‌گری می‌سازد باید گفت بله.

از منظر او، در نظام ولایت فقیه هیچ بن بستى نداریم و نباید گرفتار دیوان‌سالاری و پیچیدگی‌های اداری شویم؛ انتظار مردم از دولت مسئله مهم و جدی مبارزه با فساد است. وی معتقد بود

شرایط کنونی کشور نیازمند برنامه و زنان و مردان با اراده‌ای است که در مسیر تغییر وضع موجود نقش آفرینی کرده و گشایش ایجاد کنند.

این مسوولیت از نظر شهید جمهور امانتی بود که مردم بر عهده من و شما سپرده‌اند و شکر این نعمت آن است که در مسیر رضای خدا و رفع مشکلات مردم و کشور از آن استفاده کنیم و شب و روز شناسیم و نیروهای خوب و ارزشمند را برای غلبه بر مشکلات بکار بگیریم. به باور او، انتظار مردم از دولت مساله مهم مبارزه با فساد است. وزرا باید منافذ فسادخیز را شناسایی و تلاش کنند که بسترهای فساد را اصلاح کنند تا هر روز شاهد یک مشکل و مساله جدیدی در کشور به ویژه در حوزه اقتصادی نباشیم.

رئیس جمهور به وزرا اعلام کرده بود در مسیر مبارزه با بسترهای فساد را باید نسبت به حوزه‌های اقتصادی به ویژه بخش صدور مجوز و امتیازها حساسیت ویژه داشت و سازوکار و مقرراتی وجود داشته باشد که مشکلی ایجاد نشود. در این مسیر، پیام هشت ماده‌ای مقام معظم رهبری در سال ۸۰ که به خوبی وظایف قوا و دستگاه‌های نظارتی را در اصلاح بسترهای فساد ترسیم کردند را پیش روی خود داریم. مبارزه با فساد و رانت از جمله مسائل بسیار مهمی است که به مردم وعده داده‌ام تا حتما در

روزهای آغاز دولت به دولتمردان تاکید کنم؛ لذا حتما باید مبارزه با رانت و فساد و اصلاح زمینه‌های فساد در دستگاه‌ها مورد توجه جدی قرار بگیرد.

یکی از اولویت‌های دولت سیزدهم را شناسایی بسترهای فسادزا، اصلاح و مبارزه با فساد می‌دانست: بنای دولت سیزدهم از ابتدا بر این بوده که گلوگاه‌های فساد، شناسایی شده و مدیران دستگاه‌های مختلف به نحوی نسبت به اصلاح و رفع این گلوگاه‌ها اقدام کنند که زمینه‌های بروز فساد در نظام اداری به طور کامل زدوده شود. پیشگیری از فساد به طور مشخص وظیفه دولت و رسیدگی به پرونده‌های تشکیل شده در این رابطه بر عهده قوه قضاییه است. مدیران دولتی وظیفه دارند از بروز فساد پیشگیری کنند تا ورودی پرونده‌های مفاسد به قوه قضاییه کاهش یابد.

از ابتدای ورود به عرصه انتخابات بر عزم خود برای پیشگیری و مقابله با فساد تاکید داشته‌ام، می‌گفت: پیش از آغاز به کار رسمی دولت، نشستی با نمایندگان دستگاه‌های نظارتی سه قوه و سایر بخش‌های مرتبط درباره شناسایی گلوگاه‌های فسادزا در نهادهای مختلف برگزار کردم و قرار شد این دستگاه‌ها گزارش‌های خود از بسترهای فسادخیز را به دولت ارائه کنند که این گزارش چندی قبل به دست دولت رسید و برای جمع‌بندی در اختیار کارگروهی قرار گرفت.

از جمله ابتکارات دولت سیزدهم تهیه دستورالعمل‌هایی درباره وظایف خاص دستگاه‌های مختلف در زمینه پیشگیری و مقابله با فساد در قالب «نقشه ملی پیشگیری و مقابله با فساد اداری و اقتصادی» بود. اصول ۱۲ گانه حاکم بر نقشه ملی پیشگیری و مقابله با فساد اداری و اقتصادی به این شرح است:

۱. شفاف‌سازی: تولید و ارائه‌ی اطلاعات؛ صحیح، دقیق، به موقع و مرتبط به مراجع ذی صلاح و مردم به ویژه در حوزه‌ی فعالیت‌های اقتصادی و تامین اشراف دولت

۲. مدیریت تعارض منافع: تفکیک بخش عمومی و خصوصی، بستن درب‌های گردان و اتخاذ تدابیر موثر در پیشگیری از شکل‌گیری تعارض منافع اشخاص حقیقی و حقوقی (شرکتها و یا تعاونی‌های تاسیسی توسط دستگاه‌های اجرایی که ارایه بخشی از خدمات به آنها واگذار شده است).

۳. فرهنگ‌سازی و نظارت همگانی: نهادینه کردن فسادستیزی، رشد فرهنگ پاسخ‌گویی و مسئولیت‌پذیری، بهره‌گیری از ظرفیت رسانه‌ها در مبارزه با فساد و جلوگیری از عملیات روانی مخرب در جامعه و تقویت حساسیت عمومی با به مشارکت طلبیدن مردم و توسعه زیرساخت‌های حمایتی از افشاکنندگان فساد و فراهم کردن زمینه‌های نظارت همگانی

۴. متناسب‌سازی ساختار و تشکیلات دولت: جلوگیری از رشد نامتوازن اندازه‌ی دولت و کاهش پیچیدگی ساختارها و فرایندهای اداری، افزایش کارآمدی و اثر بخشی نظام اداری و تقویت نقش هدایتی، حمایتی و نظارتی دولت

۵. شایسته‌گزینی: استقرار نظام شایسته‌گزینی و انتصاب مدیران کارآمد، فسادستیز و انقلابی در لایه‌ها و سطوح مختلف نظام اداری و توانمندسازی نیروی انسانی و رفع کمبود نیروی انسانی صاحب صلاحیت در تصدی مناصب دولتی همراه با تقویت فرهنگ فسادستیزی در آنها

۶. سهولت فرایندها: بازنگری در نظام مجوزها و استعلام‌های دولتی با رویکرد حداقل‌سازی لزوم صدور مجوزها، شفاف‌سازی فرایندها، به‌روزرسانی صدور استعلام‌ها؛ تصدیق و اصالت‌سنجی اسناد از مراجع صدور و برقراری پیوند ارتباطی بین دستگاه‌های ذیربط

۷. دولت الکترونیک: بهره‌گیری از فناوری اطلاعات به ویژه تکمیل و استقرار دولت الکترونیک و به حداقل رساندن مواجهه حضوری خدمت‌دهنده و خدمت‌گیرنده و ایجاد پنجره‌ی واحد خدمات دولتی و شکل دهی دولت هوشمند با لحاظ کردن تعاملات آن با سایر بخش‌ها

۸. توسعه رویکرد زنجیره‌ی ارزش و زنجیره‌های تامین با هدف کوتاه کردن فاصله‌ی بین تولید کننده و مصرف کننده‌ی واقعی و اصلاح نظام قیمت‌گذاری کالاها و خدمات عمومی و اصلاح و بهبود هدفمندی یارانه‌ها و رفع امتیازات ویژه (رانت) ساختاری

۹. حمایت از فعالیت سالم: احترام گذاشتن به ثروت آفرینان و فعالان اقتصادی سالم و فراهم کردن زمینه فعالیت‌های حداکثری آن‌ها در بخش واقعی اقتصاد و صیانت از مدیران و کارکنان پاک دست و فسادستیز

۱۰. تقویت اشراف: یکپارچه‌سازی اطلاعات در نظام مالی و اقتصادی کشور و بهره‌گیری از روشهای نوین تحلیل داده برای افزایش توان پیش‌بینی و پیش‌گیری

۱۱. نظارت موثر و کارآمد: بهره‌گیری از فناوری‌های یکپارچه، برخط و هوشمند برای افزایش اثربخشی نظارت‌ها و حذف بسترهای فسادزا و طراحی سازوکار حساس و هوشمند در برابر عدم فعل‌های مقامات و کارکنان دولت که زمینه ساز بروز فساد است.

۱۲. برخورد قاطع، دقیق و موثر: بازدارندگی و جلوگیری از تمایل افراد به فساد و بازنگری در فرایندهای رسیدگی و مجازات با رویکرد سرعت، دقت، قاطعیت در مقابله با فساد

از آغاز دولتش می‌گفت: وعده‌هایی که به مردم دادیم جنبه رسانه‌ای و تبلیغاتی ندارد و امیدوارم با تلاش شبانه روزی به تمام وعده‌های خود عمل کنیم. باید از تجربیات و عبرت‌های دولت‌های گذشته در حوزه مسائل اقتصادی، سیاست خارجی و داخلی، درس بگیریم و استفاده از این عبرت‌ها به نحوی باشد که مشکلات و تجربیاتی که پیشینیان داشتند را دوباره تکرار نکنیم. نباید سراغ آنچه باعث ناکارآمدی شده است برویم و در مقابل باید آنچه کشور و انقلاب را کامیاب کرده را با همه وجود دنبال کنیم.

نگاه او این بود که وزراء با نگاه به مشارکت‌های مردم و استفاده از نظرات اساتید و نخبگان در حوزه مسئولیت خود، یک حرکت جمعی برای برون رفت از شرایط فعلی ایجاد کنند. رئیس‌جمهور وزراء را به تهیه گزارش شناخت از وضعیت موجود وزارتخانه خود فرامی‌خواند: باید در این گزارش شناخت وضعیت موجود دستگاه، کاملا ترسیم شود و معلوم گردد روزی که کار را در آن دستگاه آغاز کردید چه شرایط و وضعیتی داشته است.

او باورداشت امروز باید همانند اوایل پیروزی انقلاب اسلامی با روحیه جهادی و بسیجی کارها را دنبال کنیم و به برخی‌ها که فکر می‌کنند نمی‌توان در زمان کوتاهی کارها را به سامان رسانید،

ثابت کنیم که می‌توان حتی در زمان کوتاه نیز اقدامات موثری انجام داد.

"عهدنامه مدیران دولت مردمی"

از جمله ابتکارات مهم و بی سابقه دولت سیزدهم امضای عهدنامه‌ای توسط وزیران بود که خود را به اصول و ارزش‌های دهگانه که برآمده از آرمان‌های انقلاب اسلامی، گفتمان امامین انقلاب و ناظر بر برنامه‌های دولت است، متعهد و موظف کردند. اعضای دولت سیزدهم، با امضای این عهدنامه اصول و ارزش‌هایی همچون توجه به محرومان، فسادستیزی و قانون‌گرایی، رفع موانع تولید، چابک‌سازی نظام اداری با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و شایسته‌سالاری در انتخاب مدیران را سرلوحه کلیه تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات خود قرار داده و به آن ملتزم شدند.

متن عهدنامه مدیران دولت مردمی:

شعارها و برنامه دولت مردمی که با حماسه انتخابات ۲۸ خرداد مورد اقبال عمومی قرار گرفت؛ برآمده از آرمان‌های انقلاب اسلامی، گفتمان امامین انقلاب و ناظر بر برنامه‌های دولت است. انتظار می‌رود که تمامی خادمان مردم در این دولت، اصول و ارزش‌های دهگانه زیر را سرلوحه کلیه تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات خود قرار داده و به آن ملتزم باشند.

۱. التزام عملی به ارزش‌های انقلاب اسلامی

۲. توجه به نیازهای اولویت‌دار مردم به ویژه محرومان و اقشار آسیب پذیر و استفاده بهینه از تمامی ظرفیتها در جهت رفع آنها

۳. ارج نهادن به فرصت خدمت بی منت به مردم و تلاش مخلصانه و جهادی در گره گشایی از مسایل مردم با محوریت وحدت ملی و تقویت پیکره واحد ایران اسلامی و اهتمام در تأمین عادلانه حقوق عامه

۴. فسادستیزی و نفی مطلق روابط ناسالم اداری، شناسایی زمینه های فسادزا و تعارض منافع و اقدام قاطع، سریع و مؤثر در جهت رفع آنها

۵. قانون‌گرایی، پاسخگویی، شفافیت و انضباط مالی، طهارت اقتصادی و پرهیز از اشرافی‌گری

۶. تولید محوری و اهتمام در رفع موانع تولید، ترویج کالای ایرانی، شناسایی تمامی ظرفیت‌ها و استعدادهای کشور و حرکت به سوی فعال سازی کامل آنها به عنوان رویکرد حاکم بر تمامی ارکان و اجزا دولت

۷. بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ابتکارات دانش بنیان در هوشمند سازی و چابک سازی نظام اداری، تأمین دسترسی

عدالانه مردم به خدمات عمومي و دولتي و تبديل آن به ابزاري
براي نظارت مردمی

۸. شايسته سالاري در انتخاب خدمتگزاران مبتني بر معيارهاي؛
انقلابي بودن، کارآمدی، پاک دستي و فساد ستيزي، مردم
محوري

۹. توسعه ارتباط با آحاد جامعه و رعايت کرامت مردم و تعامل
مؤثر با رسانه ها، نقدپذيري و اهتمام جدي به افکار عمومي

۱۰. تمهيد و تأمين شرايط مناسب براي مشارکت مردم به ويژه
نخبگان، صاحب نظران، جوانان و کارآفرينان در حل مسائل کشور
و جهش به سوي ايران قوی

با يك روحيه جهادي و بسيجي شديني است و بايد مانند دوران دفاع مقدس
براي رفع موانع و مشكلات عمل كنيم

نظارت مستمر در دولت ناظر

شهيد جمهور نظارت مداوم بر روند انجام امور را ضروري
می خواند: نظارت بويژه نظارت درون سازماني با چشمان بيناي
مديران استان بايد همواره در دستور کار باشد. در نگاه

رئیس‌جمهور شهید در نظام مدیریت اسلامی، باید قبل از توجه به بازرسی‌ها و نظارت‌های بیرونی، نظارت‌ها و بازرسی‌های درون‌سازمانی را مورد توجه قرار دهیم. اعتقاد داشت کنترل‌های نظارتی در ادارات برای افراد بد نیست، بدها کنترل نمی‌خواهند، بدها بد هستند. کنترل برای خوب‌هاست که به کار انسان‌های پاک‌دست و پاکدامن نظارت شود که دچار آسیب نشوند. وظیفه داریم از مجموعه سازمان‌های اداری دولت به عنوان سازمانی کارآمد، صیانت کنیم که از روابط ناسالم دچار آسیب نشوند.

مدیران دولت و مطالبه مردم

معتقدم که مدیران ما باید با مردم سخن بگویند، باید مردم را از خود حساب کنیم. برایشان تصمیم نگیریم که یک دفعه متوجه شوند تصمیمی گرفته شده است. عملیاتی و اجرایی شدن وعده‌ها و مصوبات در دولت ما مساله مهمی است که مصمم هستیم گزارش اقدامات انجام شده را به مردم گزارش دهیم.

مردم دلداده به انقلاب و منابع انسانی و نیروهای جوانی که می‌توانند در عرصه‌های مختلف نقش‌آفرینی کنند، از سرمایه‌های بزرگ منطقه هستند. باید قدر این نعمت را بدانیم. یکی از راه‌های قدرشناسی از این نعمت این است که این نیروی انسانی کارآمد

در جهت گره‌گشایی از زندگی مردم به کار گرفته شود. امیدواریم دولت سیزدهم بتواند ظرفیت نیروی انسانی و به ویژه نیروی انسانی جوان و کارآمد کشور را در جای مناسبی که می‌تواند نقش‌آفرین باشد، به کار بگیرد و این نیروی ارزشمند در جهت گره‌گشایی از زندگی مردم موثر واقع شود.

دکتر رئیسی می‌گفت: قطعا فقر و تبعیض برای ملت عزیز ما پسندیده نیست. مردم در حالی از فقر رنج می‌برند که می‌توان شرایطی ایجاد کرد که فقر در میان مردم وجود نداشته باشد. اولین ویژگی مدیریت در نظام اسلامی این است که مدیر خود را قبل از هر کس و قبل از هر چیز در محضر مقدس پروردگار متعال و پاسخگوی او می‌داند. این مسئله به مدیر و رفتار او جهت داده و نوعی خودکنترلی ایجاد می‌کند که در نوع رفتار او بسیار تاثیرگذار است.

شهید دکتر رئیسی پاسخگویی به عموم مردم و همچنین ارباب‌رجوع را از دیگر ویژگی‌های مدیریت در نظام اسلامی می‌دانست و بیان می‌کرد: مدیر همچنین باید خود را پاسخگو به سلسله مراتب اداری و نظارتی بداند. نکته مهم دیگر این است که نگاه مدیر در نظام اسلامی به مردم نگاه خاصی است. در نظام‌های اداری معمولا این ویژگی با جمله حق با مشتری است تبیین

می‌شود، اما در نظام مدیریت اسلامی یک مدیر علاوه بر اینکه حق را با مشتری و ارباب رجوع می‌داند، مردم را هم دوست دارد.

شهید ریسی خدمت به مردم را سه گونه می‌دانست: یک عده دنبال خدمت منفعت‌گرایانه به مردم هستند، نوع دیگر خدمت اومانستی است؛ و نوع سوم، گره‌گشایی از مشکلات مردم برای خداست که هم مشکلات جامعه را حل می‌کند و هم رضایت خدا را همراه دارد. زمینه خدمت به مردم برای مدیران را فراهم می‌دانست، آنان را به مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی در مقابل مردم فرامی‌خواند: مسئولان باید در مقابل خدا، ارباب رجوع، مردم و مدیربالادست پاسخگو باشند. روحیه پاسخگویی همان مسئولیت‌پذیری است و باید خود را در مقابل مردم پاسخگو بدانیم.

رئیس جمهور شهید اعتقاد راسخ داشت در نظام اسلامی محور دوست داشتن خداست و به تعبیر شهید مطهری دوست داشتن خدا از مسیر دوست داشتن و خدمت به خلق خدا می‌گذرد. یعنی اگر انسان می‌خواهد خدا را راضی کند باید از کار مردم گره‌گشایی کند. در این نوع نگاه دیگر مدیر و کارگزار در ازای خدمتی که به مردم ارائه می‌کند انتظار تشکر ندارد و حتی در خارج از ساعت اداری آمادگی ارائه خدمت به مردم را دارد. در منظومه مدیریتی اسلامی مراجعه مردم، برای کارگزاران نعمت و فرصت خدمت به

حساب می آید و این برگرفته از سیره ائمه معصومین^(ع) است. امام راحل نیز از همین رو فرمودند که مردم ولی نعمتان ما هستند.

رئیس جمهور شهید تاکید می کرد: اعتمادسازی در مردم به صورت عملی و نه در قول را موضوعی بسیار مهم دانست و با بیان اینکه سرمایه اجتماعی و مشارکت عمومی در سایه اعتماد محقق می شود. اعتمادی که در مردم آسیب دیده باید بازسازی شود و بازسازی اعتماد آسیب دیده فقط در گرو عمل به وعده‌هاست.

شهید دکتر ریسی باور داشت راه بازسازی این اعتماد آن است که صادق الوعد باشیم. همه دولتمردان باید صادق الوعد باشند و وعده‌های داده شده را با صداقت برای مردم تبیین و تشریح کنند و اگر به هر دلیلی مشکلی در اجرای وعده‌ای پیش آمد، به مردم توضیح داده شود. مردم باید صداقت را در این دولت و کارگزارانش در عمل و نه صرفاً در لفظ و بیان ببینند و اگر مردم از دولت صداقت ببینند قطعاً دولت را یاری می کنند.

مردمی بودن، محوری است که همواره باید مورد توجه دولت و همه مسئولین در کشور باشد. مردم باید دولت را از خودشان بدانند، ارتباط با مردم ضرورت دارد، در طول مدت کاری هر جا که مسئولیت داشتیم و در هر شرایطی بودم سعی کردم رابطه‌ام را با مردم قطع نکنم و همواره با مردم رابطه داشته‌ام. هیچ زمانی

از ارتباط با مردم ضرر نکردم. در ارتباط با مردم باید آستانه تحمل را بالا برد. بعضی‌ها دغدغه دارند و بعضی‌ها ممکن است با یک لحن و ادبیات خاصی صحبت کنند اما بالاخره ارتباط با مردم امر پسندیده‌ای است. مسئولین و مدیران در همه سطوح بدانند که دولت مردمی است و باید با مردم ارتباط داشت. فرماندار و بخشدار باید با مردم ارتباط داشته باشند تا مردم راحت حرف‌شان را بزنند. دکتر ریسی با تاکید بر اینکه ارتباط دولت با مردم، با نخبگان و طبقات مختلف دارای برکات فراوانی است، می‌گفت: بنا داریم ارتباط با مردم و از نزدیک در جریان مشکلات مردم قرار گرفتن و پیدا کردن راهکارها با کمک مردم را با قوت ادامه دهیم. در نگاه شهید خدمت، حقوق و تکالیف مردم و دولت متقابل است. زمینه‌سازی استیفای این حقوق به عنوان یک کار مهم بر عهده دولت است که باید همه مسئولین و دولتمردان آن را دنبال کنند.

هرگونه توسعه یافتگی در کشور در گرو انسجام قوا و همه نیروهای انقلاب اسلامی است / بدون تردید امور کشور نیازمند همفکری، همکاری و همگرایی همه قوا است / همه نهادها و ظرفیت‌های کشور باید در جهت حل مسائل به هم کمک کنند.

تصمیم‌گیری منسجم در دولت

شهید ریسی تاکید داشتند در تمامی موضوعات، بیانات رهبر معظم انقلاب باید به طور دقیق و مستمر پیگیری و اجرایی شود. وی معتقد بود در کنار توجه دقیق به اصل عدالت ورزی در تمام تصمیمات دولت و بخشنامه‌های اجرایی، باید محور اصلی در تصمیم‌گیری‌ها را استفاده دقیق از ظرفیت‌های داخلی و تکیه بر نیروهای فعال و جوان و آماده قرار داد. از نظر ریسی‌جمهور شهید همه تصمیمات دولت باید پیوست عدالت ورزی داشته باشد و بر این مبنا پیگیری و با اقتدار اجرایی شود. از منظر دکتر ریسی رهنمودهای مقام معظم رهبری برای دولت جدید به عنوان چراغ راه است و دستورالعمل‌ها و راهکارهای ارائه شده، توسط همه دولتمردان مورد توجه قرار خواهد گرفت تا در عرصه عمل اجرایی شود.

انسجام در تصمیم‌گیری و عملکرد تیم اقتصادی دولت، فعال کردن سامانه‌های مورد نیاز برای برقراری نظام ارتباطی مستمر و شفاف بین بخش‌های اقتصادی و روان‌سازی امور همواره مورد تاکید ایشان در زمان تصدی ریاست جمهوری بود. اینکه بعضی از تصمیمات در دستگاه‌ها به موقع اتخاذ نمی‌شود و یا در زمان مناسب به اجرا در نمی‌آید، در نگاه شهید ریسی بعضاً بخاطر وجود تعارض منافع است لذا باید نسبت به این مسأله حساسیت

داشت. به اعتقاد ایشان حلقه مفقوده، در اجرای تصمیمات و نظرات خوبی که اتخاذ می‌شود، بخش پیگیری است که این موضوع مورد تأکید رهبر معظم انقلاب نیز بود و باید ۲ برابر تصمیمات، حوزه پیگیری‌ها فعال باشند تا تصمیمات به موقع تحقق پیدا کنند، لذا دستگاه‌های مختلف باید بخش‌هایی را در حوزه مسئولیت خود برای پیگیری امور ایجاد کنند.

شهید جمهور تأکید می‌کرد تیم اقتصادی دولت باید در نشست‌های مختلف بویژه با نخبگان درون سازمانی و برون‌سازمانی راهکارهای مناسبی را برای عبور از شرایط نامناسب اقتصادی فعلی تدوین کنند تا براساس آن در مسیر رفع مشکلات گام برداشت. در عین حال، انجام اقدامات فوری و ضروری نباید دولت را از توجه به اقدامات ریشه‌ای و پایدار کشور غافل کند. کارهای زیربنایی و اساسی کشور باید بطور جدی توسط همه دستگاه‌های دولتی مورد توجه قرار بگیرد و دولت در این زمینه اهتمام ویژه خواهد داشت.

شهید ریسی تشکیل دولت هوشمند برای رفاه مردم و تسهیل انجام امور آنان را ضروری میدانست، لذا از همه دستگاهها میخواست بدون بخشی‌نگری باید با یکدیگر همکاری کنند تا کارها و امور مردم با آسودگی انجام شود. هیچ بن‌بستی در مسیر حل مشکلات کشور وجود ندارد و اجزای دولت باید به گونه‌ای

هماهنگ و نظام یافته عمل کنند تا اقدامات، مکمل یکدیگر و در راستای حل مشکلات کشور باشد.

عدالت در دولت خواه

رئیس‌جمهور همیشه با اشاره به اهمیت توجه به عدالت و عدالت‌خواهی و تأکید رهبر معظم انقلاب در این خصوص، می‌گفت: مبارزه با رانت و فساد، ما را به اجرای عدالت نزدیک‌تر خواهد کرد؛ مسولین دستگاه‌های اجرایی، برای اصلاح ساختارهای فساد آفرین و قطع کردن دستهای پنهان رانت و فساد، اقدام کنند باید هر لایحه و بخشنامه‌ای در دولت یک پیوست عدالت داشته باشد و در همه بخش‌های دولت این موضوع مورد توجه جدی قرار بگیرد. مکمل اجرای عدالت از دید او، مبارزه با فساد و بسترهای فسادزا بود و از اعضای دولت می‌خواست برای اینکه ساختارهای فسادزا از بین برود باید بازنگاهی در مجموعه دستگاه خود انجام دهند و برای اصلاح ساختارهای فساد آفرین و قطع کردن دستهای پنهان رانت و فساد، اقدام کنند. وی باور داشت برخورد و مبارزه با رانت و ویژه‌خواری‌ها ما را به اجرای عدالت نزدیک‌تر خواهد کرد.

در دکتترین شهید جمهور، اگر توسعه همراه با عدالت اجتماعی نباشد نتیجه مطلوب به دست نخواهد آمد. هر چقدر به قانون و

مقررات بهتر عمل شود، به عدالت نزدیک‌تر خواهیم بود. برغم اقدامات زیادی که در کشور انجام شده است، باید تلاش کنیم با نگاه آمایش سرزمینی و براساس عدالت در مسیر پیشرفت و آبادانی متوازن در سراسر استان عمل کنیم. او می‌گفت: با حرکت در مسیر اجرای عدالت چه بسا جیغ‌هایی به صدا در بیاید اما چنانچه اقدام ما در مسیر دقیق عدالت باشد این‌گونه موارد اهمیتی ندارد.

شهید ریسی اعتقاد داشت مراقبت از سلامت رفتاری کارکنان و اعمال نظارت‌های سازمانی برای پیشگیری از مفاسد اداری و رشوه و اختلاس ضروری است و هیچ‌گونه فساد اداری و اقتصادی قابل تحمل نیست و باید همه مدیران به گزارش‌های کم‌کاری، فساد و روابط ناسالم، حساس باشند. دکتر ریسی همچنین بر اجرای به‌موقع و بدون کم و کاست قوانین در همه دستگاه‌های اجرایی به‌ویژه بخش‌های دولتی تأکید می‌کرد.

باور رییس‌جمهور شهید این بود که معیار سنجش عدالت در جامعه توافق بر اجرای قانون است و به هر میزان قانون اجرا شود عدالت اجرا شده و هر میزان که قانون نقض شود عدالت نقض شده است. لذا هیچ‌کس نباید به خود اجازه نقض قانون را بدهد. رئیس‌جمهور به روز بودن و کارآمد بودن قوانین را مهم می‌دانست و می‌گفت مهم‌تر از آن تلاش برای تنقیح قوانین است.

از نگاه بنده به عنوان یک مسئول، مشکلی حل نشدنی در کشور نداریم. همه مشکلات در کشور قابل حل است و فقط احتیاج به فکر و اندیشه و کار کارشناسی و همفکری دارد

دانشگاه؛ اتاق فکر دولت

شهید جمهور معتقد بود امروز دانشگاه باید گره‌گشای مسایل اجرایی کشور باشد. دانشگاه اتاق فکر دولت و مرکز ایجاد تحول در جامعه باشد معتقدم نقطه مرکزیت تحولی که دولت جدید دنبال می‌کند، باید در دانشگاه تعریف شود. دانشگاه باید در کنار بازار، صنعت، ادارات و سازمان‌های دولتی قرار گیرد و این تحول همراه با علم و فناوری صورت بگیرد. علم باید پایه تحولات باشد و گرنه تحولات سلیقه‌ای می‌شود. نقش آفرینی دانشگاه می‌تواند خیلی سازنده باشد. دانشگاهیان نباید کنار باشند، نباید صرفاً یک جزوه‌ای یا پایان‌نامه‌ای بنویسند و بعد آن پایان‌نامه را در کتابخانه دانشگاه بگذارند در حالی که صنعت ما نیازمند یک نظریه و پیشنهاد جدید است. عمیقاً معتقدم اگر مردم نخبگان و دانشگاهیان صداقت ببینند صمیمانه با دولت همکاری می‌کنند، کما اینکه در این مدت نامه‌ها و طومارهای بسیاری از اندیشکده‌ها

و دانشگاه‌های مختلف، مراکز علمی، فرهنگی، حوزوی و از سوی بسیاری از مردم برای بنده فرستاده شده و اعلام آمادگی کرده‌اند که حاضرند بدون هیچ پست و مقامی به دولت کمک کنند. این روحیه و اعتماد مردم مهم‌ترین پشتوانه برای دولت‌هاست. مطمئن باشید دولتی که با پشتوانه مردم کار کند، توفیق یارش خواهد بود.

دانشگاه نقطه مرکزی ایجاد تحول در جامعه است و دانشگاه‌ها و مراکز علمی باید اتاق فکر دولت در ایجاد تحول در جامعه باشد. محور سند بالادستی گام دوم، پیشرفت علمی است و ایران با برخورداری از توان دانشگاهی بسیار بالا، می‌تواند جایگاه مهمی در عرصه علمی جهان داشته باشد. دانشگاه‌ها و دانشگاهیان باید با مسئله‌محوری، نیازهای کشور را شناسایی و برای برون‌رفت از مشکلات راهکار ارائه کنند.

شهید ریسی تاکید می‌کرد دانشگاه‌ها باید برای حل مسائل کشور به کمک دولت بیایند و بالاتر از آن، اتاق فکر دولت باشند: روشنفکران کسانی هستند که در جایگاه دیده‌بانی به رصد مسائل جامعه می‌پردازند، به موقع درباره آسیب‌ها هشدار می‌دهند و برای رفع آنها راهکار ارائه می‌دهند. او باور داشت توان علمی دانشگاهیان کشور این امیدواری را ایجاد می‌کند که بتوانیم جایگاه تمدنی ایران را در مرجعیت علمی بازآفرینی کنیم؛

هرجا در مسیر صحیح حرکت کردیم توانستیم به جایگاه واقعی خود دست پیدا کنیم و نمونه آن، نقش درخشان دانشگاه و دانشگاهیان در مقابله با بیماری کروناست که من از آنها قدردانی می‌کنم.

شهید جمهور می‌گفت همه بخش‌های جامعه باید به نظریات و سخنان دانشگاهیان و صاحب‌نظران توجه کنند و کرسی‌های آزاداندیشی و نظریه‌پردازی در دانشگاه‌ها بیش از پیش رونق بگیرد. نباید به هیچ نظریه نو و حرف تازه‌ای بی‌توجه بود، هر چند تاکنون از سوی هیچ استاد و صاحب‌نظری بیان نشده باشد. همه دانشگاه‌های کشور به‌ویژه مراکز دانشگاهی در تهران که مرکزی‌تی در این زمینه دارند، باید در زمینه مسأله‌شناسی و ارائه راهکار، با دولت همکاری کنند. در نگاه ایشان دانشگاه‌ها باید هم در عرصه جذب دانشجو و هم در زمینه تحقیق و پژوهش هدفمند عمل کنند و پایان‌نامه‌های دانشجویی نباید در کتابخانه‌ها خاک بخورند، بلکه باید مسئله‌محور و تقاضا‌محور باشند تا به حل مشکلات کمک کنند.

قرار گرفتن در مقابل دوربین و گزارش دادن صرفاً بر عهده رئیس جمهور نیست بلکه همه مدیران باید خودشان را به مردم پاسخگو بدانند.

نگاه تحولی دولت تحول گرا

شهید ریسی از همان ابتدای کار اعلام کرد امروز تحول در کشور یک ضرورت است و اساس حرکت دولت برای تحول، بر علم، عدالت و آمایش سرزمینی متکی خواهد بود. باید مسائل و اولویت‌ها را دقیق بشناسیم و بدانیم چه گام‌هایی باید در این مسیر برداشته شود و این نگاه تحولی هم نیازمند ۳ تحول شناختی، نهادی و فرآیندی است. امروز نیازمند تحول هستیم و لازم است اقدامات و مجموعه پیگیری‌ها به ایجاد تحول در سراسر کشور بینجامد. دکتر ریسی «تحول شناختی و تغییر نگرش‌ها»، «تحول در نهادها» و «تحول در فرایندها» را سه محور اساسی در ایجاد تحول میدانست: ضرورت دارد بر اساس این سه محور گام برداریم و اگرچه اقدامات تحولی با سختی همراه است اما آثار ماندگاری برای نسل‌های آینده خواهد داشت.

شاخص وضع مطلوب به ویژه در بعد فرهنگی از نظر ایشان، دیدگاه‌های امام راحل به عنوان موسس شورا و در تداوم ایشان، مقام معظم رهبری هستند. ممکن است هر کدام از روسای جمهور و سایر مسئولان سلایقی داشته باشند، اما نباید سلایق‌شان را در این زمینه دخالت دهند. شهید ریسی تاکید داشت رهبر معظم انقلاب اسلامی در عرصه کلان سیاست‌گذاری کرده و نظرات را بیان می‌کنند. وظیفه ما تشخیص اولویت‌ها، تلاش در جهت تامین

عدالت، پرهیز از تبعیض و تلاش برای تقویت اعتماد و مشارکت عمومی به عنوان مولفه‌های مهم سرمایه اجتماعی است. افزایش اعتماد و مشارکت مردم ثمره افزایش کارآمدی است که باید در دستگاه‌های اداری، اجرایی و خدماتی بروز و ظهور یابد.

رییس جمهور شهید همواره بر ضرورت ایجاد سازوکارهای لازم برای اجرای نظام‌مند همه مصوبات شورا، بخصوص سه سند ملی و کلان کشور یعنی سند نقشه جامع علمی، سند تحول آموزش و پرورش و سند مهندسی فرهنگی با گنجاندن این اسناد در دل برنامه های پنج‌ساله، نظام بودجه ریزی سالیانه تاکید داشت. او باور داشت تحول باید به نظریات علمی متکی باشد و لذا بهترین جایی که می تواند تحول را اجرا و مدیریت کند، مراکز علمی و دانشگاهی کشور هستند.

باور دکتر ریسی این بود که باید نهادها و سازمان ها و ادارات با روند متناسب متحول و همراه شوند و برای تحقق این امر باید انسان‌های تحول‌خواه را به کار گمارد در غیر این صورت هر چه بخشنامه کنید، هر چه داد بزنید، اتفاقی نمی‌افتد بلکه باید حس تحول ایجاد شود.

در کنار برنامه و بودجه و امکانات، نقش محوری در ایجاد تحول را یک مدیر تحول‌گرا ایفا می‌کند، از تحول شناختی، تحول نهادی

و تحول در فرایندها به عنوان گام های اساسی در تحول نام برد. رئیس جمهور با بیان اینکه مدیران در ایجاد تحول و بهبود وضع موجود نقش مهم و محوری دارند، می گفت: اگر مرد میدان «ما می توانیم» باشیم، می توان بر مشکلات غلبه کرد و وضع موجود را به نفع مردم تغییر داد. نخستین اقدام در مسیر ایجاد تحول، برخورداری از شناخت و نگرش صحیح است و در کنار آن نیازمند تحول در نهاد و مجموعه تحت مدیریت و اصلاح فرایندها هستیم.

رئیس جمهور باور داشت جریان تحول خواهی در شرایط عادی اداری و با بروکراسی موجود اتفاق نمی افتد و باید نظام اداری کشور کارآمد شود.

رئیس جمهور همیشه بر لزوم تحول در نظام اداری کشور تاکید داشت: تنوع در نحوه بکارگیری نیروی انسانی و پرداخت حقوق های متنوع و نامتناسب، پسندیده نیست و باید ساماندهی جدیدی با هدف اجرای عدالت ایجاد شود که در آن امور همه کارکنان دستگاه ها از جمله در زمینه پرداخت ها، آموزش و افزایش بهره وری، رصد و نظارت شود.

شهید ریسی در سخنان خود همواره از تحول سخن می گفت: دولت سیزدهم در راستای ایجاد سازوکاری مناسب برای تحول در روستاها، به زودی جهاد سازندگی را با محوریت سامان دادن

به انگیزه ها و عزم و اراده جهادی جوانان مخلص و کارآمد کشور، احیا خواهد کرد. دولت سیزدهم تاکید دارد که همه مردم باید در مسیر ایجاد تحول و پیشرفت در کشور مشارکت داشته باشند و تجربه نشان داده که هر جا مردم در کنار دول بوده اند، موفقیت حاصل شده است.

همه عزیزان دولت و دستگاه‌های اداری در همه سطوح باید به تعهدات خود پایبند باشند. هرگز تعهدات را نقض و یا کم‌رنگ نکنید که این کار نه شرعی است و نه اخلاقی

دولت جهاد تبیین

رئیس‌جمهور شهید اهتمام ویژه‌ای به تبیین وضع موجود داشت و همیشه می‌گفت: فرهیختگان و صاحب‌نظران به ویژه اقتصاددان‌ها که خودشان شرایط را کاملا درک می‌کنند، برای مردم تبیین کنند که شرایطی که به دولت تحمیل می‌شود، چه شرایطی است. او به تبیین روند تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌ها برای مردم باور داشت: تبیین مسائل برای مردم مساعدت آنها را به دنبال دارد. مساله هدفمند کردن یارانه‌ها مساله مهمی است که مورد توجه دولت قرار دارد. این موضوع حتما با اخذ نظر

کارشناسی همه صاحب‌نظران در بخش‌های اجرایی و دانشگاهی پیگیری خواهد شد و مردم در جریان آن قرار خواهند گرفت.

کارگروهی در ریاست جمهوری روند تحقق مصوبات و وعده‌هایی را که داده می‌شود، پیگیری می‌کند و در این مسیر اگر مشکلی وجود داشت خودش به صراحت با مردم در میان می‌گذاشت. می‌گفت: باید به اجتماعات صنفی که خواسته‌های منطقی دارند توجه شود. البته اگر خواسته اجتماع کنندگان منطقی نبود باید آنان را آگاه کرد اما نباید به خواسته‌های غیرمنطقی تن داد. در هر صورت باید با کسانی که خواسته‌ای دارند و تجمع می‌کنند، گفتگو شود و نسبت به خواسته آنها روشنگری صورت گیرد.

شهید ریسی در تبیین مسایل توصیه می‌کرد وزرا و مسئولان اجرایی به خبرسازی و ادعاهای کذب، بلافاصله پاسخ دهند و اجازه ندهند ذهنیت منفی در جامعه بوجود آید هدف از تکرار شبهات، ایجاد یأس و ناامیدی در بین آحاد مردم است و در این زمینه متأسفانه بعضی‌ها نادانسته با راهبرد دشمن همراهی می‌کنند. مسئولین ضمن اینکه مراقب هستند وارد حاشیه‌های کاذب نشوند باید به افکار عمومی اهمیت قایل شوند و به شبهات، پاسخ مستند و مستدل بدهند. چنانچه مردم در موضوعی گله‌مند هستند وظیفه داریم ابعاد مختلف مشکلات و راهکارهای موجود را برای مردم تبیین و تشریح کنیم.

دولت از نقد منصفانه و سازنده استقبال می کند، اظهار داشت: نقد منصفانه را باعث رشد و ارتقاء امور در کشور می دانیم و مدیران اجرایی باید آستانه تحمل خود را در مواجهه با انتقادات بالا ببرند، چرا که انتقاد درست می تواند نسبت به اصلاح کاستی ها و نواقص مفید باشد

رمز پیشرفت و پیروزی کشور را حرکت در مسیر شهدا و ایثارگران با روحیه بسیجی، اخلاص و جهادی است. هر مدیر و مسئولی که با روحیه انقلابی و بسیجی و با خدمتگزاری بی منت به مردم عمل کند یقین بدانید که به همه اهداف متعالی نظام خواهیم رسید.

مسائل نیازمند مدیریت کارآمد و دلسوز است و وجود چنین مدیریتی نقش مهمی در موفقیت و انجام امور دارد.

حمایت از یک مدیر توانمند و شجاع در میدان کار وظیفه همگان است

مدیران استانی بدانند

شهید دکتر ریسی صراحتاً بیان می‌کرد مدیران استانی حتماً از ظرفیت جوانان تحصیل کرده و بومی استفاده کنند. به مدیران استانی تأکید می‌کنم که حتماً از ظرفیت نیروهای بومی و جوانان تحصیل کرده در بخشهای مختلف مدیریتی و اجرایی استفاده کنند و توجه به جوانان تحصیل کرده و میدان دادن برای نقش آفرینی آنان مورد توجه دولت قرار دارد. باور داشت کشورمان از بانوان فرهیخته و تحصیلکرده فراوانی برخوردار است و حتماً تأکید داریم که از ظرفیت آنان نیز در بخشهای مختلف استفاده شود. می‌گفت مدیران دولت در اداره کشور و حل مشکلات مردم نباید رودربایستی داشته باشند. استانداران با مردم ارتباط داشته باشند، ظرفیت استان را شناسایی کنند و از جوانان انقلابی تحصیلکرده و کارآمد استفاده کنند. او معتقد بود رضایت مردم شاخص ارزیابی میزان تحقق اهداف دولت است. مردم به دولت و ایجاد تحول در زندگی و مدیریت کشور امیدوار هستند. استانداران به عنوان نماینده عالی دولت در تحقق اهداف دولت مردمی نقش بسیار مهمی دارند و باید بعد از توکل به خدا، به مردم اتکا کنند. به استانداران می‌گفت: به ظرفیت‌های علما و حوزویان، دانشگاهیان، مجموعه فرهیختگان و جوانان انقلابی و جهادی در استان‌ها توجه ویژه کنید. او قویاً باور داشت مردم برای ارزیابی میزان تحقق اهداف، شاخص هستند و باید احساس کنند

که شرایط امور بهتر شده و به آنها توجه بیشتری می‌شود. رئیس جمهور شهید با تاکید بر ضرورت استفاده از نیروهای جوان، کارآمد و انقلابی در استان‌ها برای پیشبرد اهداف دولت و امور کشور می‌گفت: استانداران امیدآفرینی را سرلوحه اقدامات خود قرار دهند. این ظرفیت‌ها باید به دست توانای مدیران استانی فعال شود اما کار عادی به هیچ عنوان نمی‌تواند این تحول را شکل دهد، بلکه باید با کار و تلاش جهادی و نگاه تحولی فرایندها و سیستم اداری را متحول کرد.

رئیس جمهور اعتقاد داشت موانع اداری و مالی مانع پیشبرد کارها نشود. به استانداران می‌گفت: تغییر رویکرد مدیریتی در کشور را با منطق کارآمدی از دیگر انتظارات مهم از دولت مردمی می‌دانست. در انتصابات جدید و یا تثبیت مدیریت‌ها با همه کسانی که فکر می‌کنید نظر آنها به شما کمک خواهد کرد، مشورت کنید اما در نهایت مسئولیت شرعی و قانونی تغییر رویکرد مدیریتی دستگاه‌های اجرایی بر عهده شماست و باید با لحاظ مشورت‌ها، خودتان تصمیم‌گیری کنید و به هیچ وجه تحت تاثیر یا فشار دیگران، مدیری را تغییر ندهید یا تثبت نکنید.

صرفاً گفتن «باید بشود» کافی نیست و پیگیری مداوم روند اجرای امور تأثیر بسیار زیادی در موفقیت‌ها و دستیابی به اهداف دارد.

استفاده از همه ظرفیت‌ها در دولت

شهید دکتر ریسی ضمن تاکید بر لزوم مشارکت همه مردم در مسیر ایجاد تحول و پیشرفت در کشور معتقد بود هنر دولت در این است که از ظرفیت عظیم مردمی، در بسیاری از مسائل کمک بگیرد. امروز مردم احساس مسئولیت و مشارکت خوبی دارند و برای مشارکت در رفع مشکلات آماده‌اند. او می‌گفت همه مدیران اجرایی کشور، از ظرفیت‌های جامعه زنان و دختران در روند ایجاد تحول در کشور بهره بگیرند. استفاده صحیح از ظرفیت‌های استانها را نیازمند اراده جدی مدیران می‌دانست و همه مدیران دستگاه‌های اجرایی را به همت مضاعف دعوت می‌کرد تا مردم تغییر را احساس کنند.

رییس جمهور شهید از مسئولان دستگاه‌های اجرایی می‌خواست به دور از نگاه سیاسی با صاحب‌نظران و نخبگان، جلسات منظم کارشناسی برگزار کنند و از نظرات آنان بهره‌مند شوند. همواره تأکید کرده‌ام که لازم است با استفاده از نظرات همه کارشناسان و صاحب‌نظران اقتصادی فارغ از نگاه سیاسی آنها، و با هماهنگی همه‌جانبه ان‌شاءالله تصمیمات محکم و مؤثری برای بهبود اوضاع اقتصادی کشور گرفته شود.

رئیس‌جمهور توصیه دیگری هم داشت که در کنار استفاده از ظرفیتها به هزینه‌تراشی‌ها هم توجه شود؛ وزرا و مدیران در مقابل هزینه‌تراشی ایستادگی کنند و اجازه ندهند هزینه جاری دستگاه‌ها بر فعالیت عمرانی و محرومیت‌زدایی سایه بیندازد.

دولت حامی کارگران

حمایت از کارگران از همان ابتدا در دستور کار دولت شهید ریسی قرار گرفت. او می‌گفت حتماً به مسئولان تذکر می‌دهم و تأکید می‌کنم که اجازه ندهند هیچ حقی از شما کارگران عزیز ضایع شود. حتماً به دنبال ایجاد چارچوبی خواهیم بود تا حقی از هیچ کارگری در هیچ نقطه‌ای از کشور ضایع نشود. تلاش‌هایتان در این میدان را همچون جهاد در جبهه‌های دفاع مقدس ببینید و برای آبادانی کشور تلاش مضاعف کنید و یقین داشته باشید که اجازه نخواهیم داد حقی از هیچ یک از شما ضایع شود.

از اعضای دولت و همه کسانی که به نام دولت جمهوری اسلامی ایران خدمت می‌کنند می‌خواست در توجه به مردم و نیازمندان به سیره امام رثوف، امام رضا (ع) تأسی کنند

روحیه جهادی مدیران دولت

شهید ریسی معتقد بود برخورداری از روحیه جهادی در میان مجموعه مدیران و کارکنان دستگاه‌های دولتی یک امر ضروری است. داشتن روحیه جهادی و انقلابی در بین همه مسئولان و مدیران دولتی، اصل مهم و تاثیرگذار است و همواره باید با جدیت حفظ و تقویت شود. فعالیت‌های جهادی باید مردم‌محور و برپایه فعالیت‌های مردمی باشد، حمایت جدی از گروه‌های جهادی را ضروری دانست و گفت: وظیفه دولت در این عرصه صرفاً باید تسهیل‌گری، نظارت و پیگیری برای تحقق امور باشد و از فعالیت جهادگران حمایت کند و موانع موجود را از پیش پای آنها بردارد.

ضرورت دارد جریانی با روحیه جهادی برای ایجاد سازندگی و آبادانی در روستاها با هدف فعال کردن اقتصاد روستا ایجاد شود تا با دغدغه‌مندی به حل و فصل بنیادین مشکلات محرومان و روستاییان اقدام کند. او اساس حرکت دولت را اجرای قانون و شناسایی و جبران کاستی‌ها می‌دانست.

ما اصحاب می‌توانیم هستیم و می‌توانیم مشکلات و موانع را کنار بزنیم

رئیس دولت در میان میدان

شهید ریسی معتقد بود اگر رئیس جمهور به استان‌ها سفر نکند، چگونه مشکل کارخانه‌ای که ۸۷ درصد عملیات احداث آن انجام شده و برای ۱۳ درصد باقیمانده، هشت سال معطل مانده، حل خواهد شد! اگر رئیس جمهور و مدیران برای حل مشکلات در میانه میدان حضور نداشته باشند، بسیاری از مشکلات حل نخواهد شد. پروژه‌های بسیاری هستند که با تزریق اعتبارات اندک و رفع مشکلات کوچک تکمیل و به بهره‌برداری می‌رسند و بنده به عنوان رئیس جمهور مصمم هستم به حضور در میان مردم و مدیریت میدانی مسائل ادامه دهم. رویه این دولت این است که با حضور در میدان مشکلات مردم را شناسایی و حل و فصل کند و باور داریم که خدا به این رویه برکت می‌دهد.

رنج مردم، رنج ماست و بنده هیچ شبی را فارغ از دغدغه گزارش‌هایی که در طول روز دریافت می‌کنم، نگذرانده‌ام.

دولت و رسانه ملی

دکتر ریسی نتیجه همکاری دولت و رسانه ملی را امیدآفرینی بین مردم می‌داندست و می‌گفت نقش مهم صدا و سیما به عنوان رسانه ملی تبیین مسائل و مشکلات مردم و بیان دیدگاه‌های مسئولان کشور است. صدا و سیما باید پل ارتباطی بین دولت و دیگر مسئولان کشور با مردم باشد.

باید به سه مقوله دقت، سرعت و صداقت در امر اطلاع‌رسانی و تبیین اقدامات، دستاوردها و عملکرد مدیران و مسئولان کشور توجه داشت و نتیجه این عملکرد و همکاری مشترک دولت و صدا و سیما باید موجب امیدآفرینی بین مردم شود. مجموعه اطلاع‌رسانی و روابط عمومی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها باید فعال بوده و با حوزه سخنگویی و شورای اطلاع‌رسانی دولت هماهنگ باشند و مواضع سازمان و دولت را برای مردم تبیین کرده و توضیح دهند و در مقابل، انتقادات و نظرات مردم را انتقال داده و پل ارتباطی بین دولت و مردم باشند. مردم در کنار اعتماد به دولت انتظار دارند گزارش عملکردها و اقدامات انجام شده دستگاه‌ها به آنها ارائه شود و در این زمینه روابط عمومی‌ها و صدا و سیما نقش مهمی برعهده دارند.

آینده را بسیار روشن می بینم و به آن امیدوار هستم و اطمینان دارم که با روحیه کار و تلاش و اخلاص، گشایش های زیادی در حوزه های مختلف در کشور ایجاد خواهد شد

دولت رسالت بسیار بزرگ خدمت به مردم و رفع مشکلات آنان را بر عهده دارد، خطاب به وزیران و مسئولان دستگاه های اجرایی گفت: امروز انتظار مردم از ما این است که با کار شبانه روزی و همت مضاعف در مسیر رفع مشکلات و دغدغه های آنها گام برداریم.

شخص بنده و دولت از هزینه کردن آبرو برای جراحی های بزرگ و نجات اقتصاد کشور دریغ نمی کنیم

بکارگیری نیروی انسانی در دولت

از نگاه رییس جمهور شهید یکی از زمینه های بروز فساد، موضوع بکارگیری نیروی انسانی است و در جذب نیرو باید صرفاً بر کارآمدی و صلاحیت های قانونی و شرعی تمرکز کرد و به همکاران خود تأکید می کرد که از بکارگیری افراد به صرف آشنایی و رفاقت و بدون توجه به شایستگی ها خودداری کنند. شهید رئیسی به

اعضای هیأت دولت تأکید می‌کرد: باید به شدت مراقبت و سیانت نمود تا در زیرمجموعه شما هیچ فساد رخ ندهد. او معتقد بود شایسته‌سالاری در دولت سیزدهم صرفاً یک شعار نیست، بلکه بستر و مبنای کار است و اگر انتقادات به یک عملکرد یا انتصاب شما صحیح است، باید سریعاً اصلاح کنید. به عبارتی، مبارزه با فساد و توجه به شایسته‌سالاری از اصول اساسی دولت سیزدهم در عمل بود. اما آنجا که کار خود را درست انجام داده‌ایم نباید تحت تأثیر فضا سازی‌ها قرار بگیریم.

رئیس جمهور شهید می‌گفت: بنده تلاش کردم همکارانم را از میان افراد پاکدست و ضد فساد انتخاب کنم. پاکدستی افراد دور این میز را تا کنون احراز کرده‌ام و در ادامه کار نیز باید نظارت و مراقبت لازم را به عمل آوریم. در کنار لحاظ صلاحیت‌های تخصصی، قانونی و شرعی، بومی‌گزینی را نیز مورد توجه قرار دهید، به شکلی که جوانان متدین و انقلابی استان احساس کنند که میدان برای کار و تلاش آنان مهیا است. محور اصلی در انتخاب افراد، شایستگی است و این موضوع را به عدالت نزدیک می‌دانیم

پاسخگو بودن سازمان اداری، روابط ناسالم اداری را از بین می‌برد.

منزلت بانوان شاغل در دولت؛ دولت حامی مادران

رئیس‌جمهور از نقش‌آفرینی موثر بانوان در عرصه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی و اقتصادی می‌گفت: دولت در استفاده از استعدادها، دانش و توانایی‌های بانوان فرهیخته کشور در حوزه‌های مختلف و برای پیشبرد امور دریغ نخواهد کرد. در نگاه او، بهترین الگو برای شکل‌گیری جامعه سالم وجود مقدس حضرت زهرا (سلام‌الله‌علیها) است. در ایران اسلامی بانوان نخبه فراوانی هستند که می‌توانند به خوبی تأثیر گذار باشند. باور داشت باید به مسائل مربوط به زن و خانواده و نقش‌آفرینی آنان در حوزه‌های مختلف توجه داشت. قوانین و مقررات متعددی برای حمایت از حقوق زن و خانواده در کشور وجود دارد که لازم است همه این قوانین در راستای حمایت و دفاع از حقوق بانوان گرامی اجرایی شود. شهید رئیسی تأکید می‌کرد دولت با نگاه کارشناسی مسائل مربوط به زنان و خانواده را در دستور کار خود قرار داده و آن را پیگیری می‌کند.

به هیچ عنوان منزلت بانوان نباید مخدوش شود و نباید به گونه‌ای ساعات کار برنامه‌ریزی شود که نسبت به شأن مادری و همسری بانوان بی‌توجهی شود و لازم است همه شرکت‌ها و ادارات به نحوی برنامه کاری را تنظیم کنند که نهاد و کانون خانواده مخدوش نشود.

آسیب‌های اجتماعی زینده دولت و نظام نیست

رئیس جمهور شهید همواره تاکید داشت پیش‌بینی، پیشگیری و درمان آسیب‌های اجتماعی وظیفه همه بخش‌های حکومت است. آسیب‌های اجتماعی با سرمایه اجتماعی رابطه متقابل دارند و هر چه آسیب‌های اجتماعی کاهش یابند سرمایه اجتماعی تقویت خواهد شد. باید علل شیوع آسیب‌های اجتماعی و گرفتار شدن افراد به این آسیب‌ها را با راهکارهای علمی و آکادمیک بررسی و رفع نمود. دکتر رئیسی معتقد بود نگاه تمامی دستگاه‌ها باید معطوف به نجات آسیب‌دیدگان اجتماعی باشد و آسیب‌های اجتماعی را به مثابه ویروسی ببینیم که اگر مانند ویروس کرونا با آن مقابله نشود، به دیگران سرایت کرده و مشکل ایجاد می‌کند. او می‌گفت در برابر آسیب‌های اجتماعی نیاز به اقدام هماهنگ و هم‌افزا داریم و باید مشارکت مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد را نیز جذب نمود. دستور داد همه نهادها گزارش عملکرد خود از اجرای تکالیف قانونی در مقابله و درمان آسیب‌های اجتماعی را ارایه کنند. اشاره می‌کرد به اینکه آمار ارایه شده در گزارش عملکرد نهادهای مختلف حاکی از موفقیت در عمل به تکالیف قانونی آنهاست، اما وقتی به وضعیت جامعه نگاه می‌کنیم چیز دیگری می‌بینیم و این نگران‌کننده است. مقابله با آسیب‌های اجتماعی را وظیفه اخلاقی، دینی و قانونی نظام حکمرانی دینی می‌دانست: دستگاه‌های مختلف مسئول در برابر آسیب‌های اجتماعی باید با

تمرکز بر علل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بروز این آسیب‌ها
خدمات صیانتی و توان‌بخشی ارایه کنند.

رئیس جمهور شهید تأکید می‌کرد دولت باید با ایفای نقش
حمایتی، هدایتی و نظارتی، ظرفیت نهادهای مختلف و مردم را در
عرصه مقابله با آسیب‌های اجتماعی به شکل هم‌افزا به میدان
بیاورد و عملکرد دستگاه‌های مختلف در زمینه اجرای تکالیف
قانونی در برابر آسیب‌های اجتماعی باید رصد شود و اگر
دستگاهی به تکالیف خود عمل نکرده باید علت آن مشخص شود
و شورای اجتماعی کشور، موظف است عملکرد دستگاه‌ها را در
این زمینه ارزیابی کند و پس از ارزیابی عملکرد دستگاه‌ها، برای
جبران کم‌کاری‌ها زمان تعیین کند تا همه دستگاه‌ها بدانند که
عمل به تکالیف قانونی در عرصه مقابله با آسیب‌های اجتماعی
ضمانت اجرا دارد. در تدوین برنامه هفتم توسعه کشور باید
موضوع رفع آسیب‌های اجتماعی و صیانت از جامعه در برابر این
آسیب‌ها را به شکل جدی مد نظر قرار داد.

عملکرد کارکنان و مدیران دولتی

دکتر ریسی اعتقاد داشت کارکنان دستگاه‌های حاکمیتی نباید نسبت به بایدها و نبایدها چه در عرصه شخصی و چه اداری بی‌توجه و بی‌تفاوت باشند. مدیران و مسئولان دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و حکومتی، باید مراقب باشند و به کارکنان خود تذکر دهند که عملکرد آنان در نظر مردم بد جلوه نکند، چرا که دستگاه‌های حکومتی در زمینه عمل به بایدها و نبایدها در خط مقدم هستند. شهید جمهور می‌گفت ما قانون کم نداریم اما با توجه به تعیین تکلیف قوانین برای دستگاه‌های مختلف باید بررسی شود که کدام دستگاه‌ها به وظایف خود عمل کرده‌اند و چه دستگاه‌هایی به وظایف خودشان عمل نکرده‌اند و علت آن چه بوده است. همچنین تاکید داشت اطرافیان یک مسئول باید اهل خیر و عمل صالح و مردمدار بوده و در نگاه مردم به فردی شایسته معروف باشند.

فقط کارهای انجام شده را گزارش می‌دهیم

کارهای زیادی در دست اقدام است که باید گزارش آنها به نمایندگان ملت و مردم عزیزمان داده شود. قرار ما آن بود که به مردم بگوییم چه کارهایی انجام داده‌ایم نه اینکه چه کارهایی در دست انجام است و الا گفتنی از کارهای در دست انجام، بسیار است.

روحیه مسئولیت‌پذیری در دولت

اگر در نهاد ریاست جمهوری کارکنان مسئولیت‌پذیر بوده و به مردم و ارباب رجوع پاسخگویی شایسته و مناسب داشته باشند، بدون تردید بقیه سازمان‌ها نیز از این نهاد الگو خواهند گرفت. رئیس‌جمهور اصلاح‌نظام اداری و تلاش برای تقویت کارآمدی در سازمان‌ها و ادارات را ضروری می‌دانست و می‌گفت: کارآمدی در سیستم اداری به این است که کارکنان نسبت به وظیفه خود شناخت کامل داشته و با احساس مسئولیت و محبت نسبت به رفع مشکلات مردم و ارباب رجوع عمل کنند. دکتر رئیسی بر اهمیت روحیه مسئولیت‌پذیری انسان در نهاد خانواده و جامعه تاکید داشت و بیان می‌کرد در فرهنگ دینی، همه مسئول هستند و باید نسبت به موضوعات اطراف خود احساس مسئولیت کنند و

همه وظیفه داریم برای ترویج عدالت، صفا و صمیمیت، امانت‌داری، گسترش خوبی‌ها و نهی از منکر در جامعه تلاش کنیم.

شهید رئیسی باور داشت برخوردار از روحیه مسئولیت‌پذیری اجازه نمی‌دهد تا انسان نسبت به اطراف خود و مشکلات مردم بی‌تفاوت باشد. از نظر او در جامعه قرآنی، صبر در مقابل ناملایمات و مصائب و ایستادگی در برابر دشمنی‌ها از اصول اساسی است. در جامعه دینی صالح بودن به تنهایی کافی نیست، بلکه انسان باید مصلح باشد و دیگران را نیز به کارهای خوب دعوت و از منکرات نهی کند. اگر نظام اداری کشور از روحیه بسیجی برخوردار باشد، شاهد بسیاری از مشکلات و ناکارآمدی موجود نخواهیم بود لذا برای کارآمدی نظام اداری، لازم است این روحیه را ترویج و گسترش دهیم. از نظر او جریان فراگیر بسیج بواسطه مسئولیت‌پذیری و خطر پذیر بودن و حضور در صحنه، به رمز صیانت از نظام اسلامی تبدیل شده است.

شهید ریسی اعتقاد داشت همه باید وظیفه خود را به درستی شناخته و به بهترین نحو ممکن آن را انجام دهند و در اصول فکری حضرت علی^(ع) اگر کسی در سنگر وظیفه‌شناسی و عمل به وظیفه خود فوت کند این فرد از درجه شهادت برخوردار است. او می‌گفت همه مدیران باید خود را در چهار ساحت پاسخگو

بدانند اولاً در محضر خداوند متعال، ثانياً به مردم و شهروندان، ثالثاً ارباب رجوع و در آخر پاسخگو بودن به سلسله مراتب و ناظران اداری.

دولت نشاط اجتماعی

از منظر رییس جمهور شهید ایجاد نشاط اجتماعی برای شهروندان یک ضرورت بود. می‌گفت سلامت فردی و اجتماعی در گرو شهر و جامعه سالم است و نقش شهر سالم در رشد افراد، خانواده، ارتباطات سالم و حتی اقتصاد مهم است. او با ابراز ناکسندی از وجود فقر، تبعیض و ناعدالتی در شهری مانند تهران دغدغه داشت باید کاری کرد که تبعیض و ناعدالتی از جامعه بیرون رود و با تحقق عدالت اجتماعی شرایط برای نشاط اجتماعی مهیا شود. و البته یک راه حل داشت: محله‌محوری، اهمیت دادن به نقش مردم و محور قرار دادن مسجد، مدرسه و خانواده در محله، به حل مشکلات اجتماعی کمک می‌کند و حتی با اداره محلات توسط مردم می‌توان در توزیع عادلانه اقتصادی و شناخت فقر و ناهنجاری‌ها نیز تصمیمات درستی گرفت.

استفاده مدیران دولت از توانمندی‌های داخلی

دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی حق ندارند وقتی کالای داخلی با کیفیت و دارای استانداردهای لازم وجود دارد از محصول خارجی استفاده کنند و تاکید جدی داریم که همه اجزای دولت از محصولات داخلی استفاده کنند و این کار اقدامی در راستای حمایت از شرکت‌های فناورانه کشور و نخبگان جوان است.

علاج حادثه قبل از وقوع

رئیس جمهور شهید همواره تاکید داشت ضرورت دارد قبل از اینکه حادثه‌ای اتفاق بیافتد جلسات مربوط به آن برگزار شود و به طور فعال راهکارهای مواجهه با حوادث طبیعی احتمالی و بحران‌های پس از آن را مورد بررسی قرار می‌دهد. دستگاه‌ها باید ارتباط خود را با یکدیگر به طور کامل و بدون هیچ شبهه و تردیدی تعریف کنند تا در زمان وقوع حادثه طبیعی و بحران سردرگمی وجود نداشته باشد. مردم عمدتاً در قالب بسیج و گروه‌های داوطلب در هر منطقه‌ای که یک حادثه طبیعی رخ داده به خوبی وارد عمل می‌شوند و در این راستا دولت وظیفه برنامه‌ریزی، هدایت و حمایت را بر عهده دارد و باید همه پیش‌بینی‌های لازم را انجام دهد. ضرورت دارد برای شرایط بحرانی مانند سیل و زلزله از هر جهت آمادگی وجود داشته باشد به نحوی که مردم آن را احساس کرده و آرامش خاطر پیدا کنند.

دولت از انتقاد استقبال می‌کند

دکتر رئیسی با تاکید بر اینکه دولت از طرح انتقادهای و دغدغه‌های مردم استقبال می‌کند و آنرا در اصلاح و پیشرفت امور موثر می‌داند در کنار ضعف و ابهاماتی که در فضای رسانه‌ای و یا در عرصه افکار عمومی مطرح می‌شود، دستگاه مربوطه باید پاسخ مناسبی به اینگونه ابهامات و سوالات ارائه دهد. لازم است در کنار تبیین و تشریح اقدامات و عملکردها، در بیان مطالب بویژه اعداد و آمار اقتصادی دقت شود که متقن و حساب شده باشد تا اعتماد مردم خدشه‌دار نشود.

رئیس جمهور از اعضا و کارگزاران دولت خواست تا با نخبگان و صاحب نظران مرتبط با حوزه کاری خود، حتی کسانی که با سلیقه دولت مخالفت دارند، در ارتباط مستمر باشند و هیچ‌کدام از دستگاه‌های دولتی از ارتباط با جامعه نخبگانی مرتبط با حوزه مدیریت خود غفلت نکنند.

شهید دکتر رئیسی با اشاره به تحسین رهبر معظم انقلاب از خصیصه و شعار مردمی بودن دولت سیزدهم به اعضای دولت می‌گفت: همه کارگزاران دولت باید سعی کنند این خصیصه را ادامه داده و به وجه احسن تکمیل کرده و تعالی بخشند.

رئیس‌جمهور از اعضای دولت می‌خواست که علاوه بر جلساتی که با مدیران و کارکنان زیرمجموعه خود برگزار می‌کنند با ارباب‌رجوع و مردمی که به دستگاه‌ها مراجعه می‌کنند نیز ارتباط و دیدار داشته باشند. دکتر رئیسی از همه کارگزاران دولت می‌خواست تا مردم را به عنوان ناظرانی امین بشناسند و اگر گزارشی از سوی مردم به آنها رسید حتماً به طور دقیق بررسی کنید و اگر صحیح بود به آن ترتیب اثر دهید.

رئیس‌جمهور همچنین از اعضا و کارگزاران دولت می‌خواست تا با نخبگان و صاحب‌نظران مرتبط با حوزه کاری خود، حتی کسانی که با سلیقه دولت مخالفت دارند، در ارتباط مستمر باشند و تأکید داشت نباید هیچ‌کدام از دستگاه‌های دولتی از ارتباط با جامعه نخبگانی مرتبط با حوزه مدیریت خود غفلت کنند و باید به شکل مستمر جلسات گفتگو و مشورت با صاحب‌نظران عرصه کاری خود داشته باشند.

شهید رئیسی تأکید داشت متأسفانه جریان‌هایی به دنبال ایجاد یأس و ناامیدی در مردم هستند و دستگاه‌های اجرایی و دولتی باید تلاش کنند با گزارش و ارائه اخبار آنچه انجام شده است و نه آنچه قرار است انجام شود، مردم را نسبت به آینده کشور امیدوارتر کنند.

ماموریت دولت و تحول شناختی

شهید ریسی مأموریت اصلی و محوری همه دستگاه‌های کشور را در گرو ایجاد تحول و تلاش در جهت تبیین دستاوردها در راستای نشاط و امیدآفرینی در جامعه می‌دانست. او معتقد بود جریان تحریف بدنبال ایجاد انحراف در مسیر تحول است. دکتر ریسی اولین الزام برای ایجاد تحول را «تحول شناختی» می‌دانست و می‌گفت: در تحول شناخت، باید نگرش کسانی که در مجموعه حضور دارند، متحول شود؛ در غیر این صورت نتیجه‌ای حاصل نمی‌شود.

از نظر او جریان تحریف و شایعه‌ساز با فضاسازی‌های کاذب بدنبال ایجاد انحراف در مسیر اصلاح و تحول است و شرط موفقیت در این میدان صلابت، ایستادگی و حرکت براساس برنامه‌ریزی دقیق و آگاهانه است.

شهید ریسی با تأکید بر دعوت و تبیین خوبی‌ها و نهی از زشتی‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی درمقابل صحنه‌سازی، شایعه‌پراکنی و فضاسازی‌های تحریف‌آمیز، باور داشت امروز دشمن به دنبال ادامه تحریم با تحریف است. در مقابل تحریف و برای غلبه بر آن باید تبیین درست انجام شود.

رئیس جمهور «تحول در فرآیند» را دومین الزام در ایجاد تحول موفق معرفی کرد به نحوی که لازم است بازنگاهی در فرآیند تصمیم‌گیری تا اجرا شود و تأثیر آن بر روی مخاطبین مختلف بررسی گردد. در تحول فرآیندی باید نوع مأموریت‌ها و نقاط مثبت و منفی فعالیت‌های شورای هماهنگی مورد بررسی قرار گرفته و مبتنی بر نتایج بدست آمده برای اقدامات آتی برنامه ریزی شود.

سومین الزام برای ایجاد تحول «تحول نهادی» است. بی‌تردید ساختارها نیازمند تغییر و تحول است و در این مسیر باید نوع مأموریت‌ها با ساختار و سازوکار موجود تناسب و هماهنگی داشته باشد، لذا متناسب‌سازی ساختار با نوع مأموریت از اهمیت زیادی برخوردار است.

بهترین تبیین‌کننده خط امام^(ره)، رهبری عزیز هستند. خط امام^(ره) نجات‌بخش کشور است و هر کجا به این خط نورانی و شاخص‌ها توجه شده، آنجا حوزه موفقیت ما بوده است

امروز مردم می‌خواهند تا نهادهای برخاسته از اراده آنها در دولت و مجلس عقب‌ماندگی‌ها را جبران کنند. ناترازی با شاخص‌های اصلی انقلاب اسلامی مردم را رنج می‌دهد و انتظار دارند همه دستگاه و نهادها در تراز انقلاب اسلامی در مسیر رفع مشکلات و پیشرفت و آبادانی کشور گام بردارند.

دولت امید

شهید ریسی همواره به اهمیت ایجاد و تقویت روحیه امید در بین مردم اشاره می‌کرد و باور داشت دشمنان تلاش بسیار زیادی برای ایجاد یأس و ناامیدی، انجام می‌دهند و در این راستا بیان اقدامات انجام شده و طرح‌هایی که برای اجرا وجود دارد، می‌تواند موجب افزایش امید در بین مردم باشد.

او از اهمیت مردمی کردن مناسبت‌های دینی و ملی بویژه ایام دهه فجر می‌گفت: از افتخارات جمهوری اسلامی ایران آن است که مبتنی بر اراده و رأی مردم، شکل گرفته و حرکت می‌کند و مردم در همه امور محوریت دارند. ایجاد یأس و ناامیدی راهبرد دشمن است و هر حرکتی در جهت امیدآفرینی در بین مردم حرکت در جهت راهبرد جمهوری اسلامی ایران است و هر حرکتی در جهت ایجاد یأس و ناامیدی حرکت در جهت راهبرد دشمن است. رئیس‌جمهور شهید با تاکید بر اهمیت امیدآفرینی در شکوفایی جامعه بیان می‌کرد مسئولین همه دستگاه‌ها وظیفه دارند دستاوردهای انجام شده و برنامه‌ریزی‌هایی که در این مدت برای اصلاح کاستی‌ها و عقب‌ماندگی‌ها شده را برای افکار عمومی تبیین کنند. دشمنان و بدخواهان ملت ایران تلاش زیادی انجام می‌دهند تا اقدامات مثبت و چشم‌اندازهای روشن را در اذهان عمومی منفی جلوه دهند که در مقابل اینگونه فعالیت‌های سوء

وظیفه این است که مسئولین و مدیران اقداماتی که باعث تقویت امید و امیدآفرینی در جامعه می‌شود را افزایش داده و آنها را به مردم اعلام کنند.

ایشان همه وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی را موظف می‌دانست در حوزه فعالیت خود آنچه انجام داده‌اند را به شیوه‌های مناسب برای افکار عمومی اعلام کنند. دکتر رئیسی با تاکید بر اینکه دولت از انتقاد سازنده استقبال کرده و آنرا برای اصلاح امور مناسب و مفید می‌دانست و اظهار می‌کرد بر این باور هستیم که نقد می‌تواند دولت را از آسیب مصون سازد.

دولت گره‌گشا

در قاموس شهید ریسی، وظیفه همه دستگاه‌های دولتی و حکومتی گره‌گشایی از مشکلات مردم است. رئیس‌جمهور شهید وظیفه همه دستگاه‌های دولتی و حکومتی را تلاش برای گره‌گشایی از مشکلات مردم و ایجاد امید در جامعه می‌دانست: امروز ضرورت دارد در بستر گام دوم انقلاب اسلامی و با حرکت جهادی و تحولی، کاستی‌ها و عقب ماندگی‌ها جبران شود و کشور در مسیر پیشرفت و تعالی با سرعت به پیش رود. امروز حرکت در جهت تغییر وضع موجود به نفع مردم و ارزشهای انقلابی، اقدامی پسندیده است که می‌تواند آثار و برکات فراوانی داشته

باشد. گره‌گشایی و حل مشکلات مردم و تقویت روحیه امید وظیفه مجموعه دولت و همه کسانی است که بنام نظام اسلامی خدمت می‌کنند. در شرایط کنونی نیازمند مدیران انقلابی و تحول‌خواه هستیم تا روند امور را به نفع مردم و پیشرفت و تعالی کشور تغییر دهند.

دستگاه‌های اداری پیشتاز رعایت حقوق مردم و اجرای عدالت

از منظر شهید ریسی دستگاه‌های اداری در رعایت حقوق مردم و اجرای عدالت باید پیشتاز باشند. در نگاه او، در نظام مدیریتی اسلامی مدیر بیش از هر چیز خودش را پاسخگوی خداوند متعال می‌داند و در کنار آن نسبت به پاسخگویی به مردم، ارباب رجوع و سلسله مراتب نظام اداری متعهد است و بر پایه آن قانون‌مداری، اخلاق محوری و رعایت عدالت در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری‌ها را سرلوحه فعالیت‌های خود قرار می‌دهد.

دکتر رئیسی محبت به مردم را از جمله مولفه‌های نظام مدیریتی و تربیتی اسلام می‌داند: وقتی مدیری نسبت به مردم عشق و محبت داشته باشد بی تردید خود را به رعایت موارد مختلفی ملتزم می‌داند. رئیس جمهور می‌گفت: مدیر باید نسبت به همکاران و زیردستان خود نظارت و کنترل مستمر داشته باشد.

اعتماد صرفاً در انتخاب همکاران ملاک نیست بلکه در کنار آن نظارت بر عملکرد، یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است.

شهید رئیسی تأکید می‌کرد امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند نظام اداری سالم است. روابط سالم اداری موجب جلب اعتماد و رضایت مردم می‌شود و بی‌تردید روابط و ارتباطات ناسالم، سیستم را در نظر مردم ناکارآمد جلوه می‌دهد و امروز مردم وجود نظام اداری سالم را از همه مسئولینی که به نام نظام اسلامی در حال خدمت هستند، توقع دارند. رئیس‌جمهور بر تلاش برای رفع مشکلات مردم تأکید داشت و می‌گفت: دولت مصمم است کاستی‌ها و عقب‌ماندگی‌ها را سریعاً جبران کند و البته این کار نیازمند تلاش و همت مضاعف است.

آموزه‌های مکتب امام راحل

توکل به خدا و همراه کردن مردم دو اصل مهم در حرکت مصلحانه امام بزرگوار بود و ترجمان جمهوری اسلامی ایران به مردم‌سالاری دینی بیان این حقیقت است که مردم در نظام اسلامی، محوریت دارند. نگاه امام راحل به مردم نگاه تشریفاتی و سیاسی مصطلح نبود، بلکه ایشان به حضور، مشارکت و قدرت مردم باور داشتند، لذا تأکید امام^(ره) بر توجه به فقرا و کوخ‌نشینان و خواست مردم، نشأت‌گرفته از یک باور عمیق بود. براساس دیدگاه امام راحل نسبت به توجه به مردم، در هر عرصه‌ای که به مردم میدان داده

شده، در آن عرصه شاهد موفقیت و پیروزی‌های چشمگیر هستیم و در بخش‌هایی که بعضاً مشکل وجود دارد، بخاطر آن است که اهمیت چندانی برای حضور مردم تعریف نشده است. براساس آموزه‌های مکتب امام راحل، مهم‌ترین اصل در تحول و اجرای عدالت با حضور مردم شکل می‌گیرد و پیام میثاق با امام راحل و شهدای گرانقدر توجه به مردم‌باوری و پیگیری اجرای عدالت در جامعه است و توجه به این موضوع در دولت مردمی، محوریّت دارد.

تأکید بر اجرای عدالت در حرف و سخن آسان است، اما در عمل کار راحتی نیست. میدان اجرای عدالت نیازمند مردان و زنانی است که خود انسان‌های عادل باشند و از محوری‌ترین نکات تحول‌خواهی عادلانه در جامعه آن است که افراد عادل باشند، قانون عادلانه‌ای در دست داشته و داوری عادلانه‌ای انجام دهند.

در بیان شهید جمه‌پور، در زمانه‌ای که همه در سخن و عمل از عدالت‌گریزان بودند، امام راحل به ما آموختند که در همین جامعه می‌توان به نام دین و عدالت تحول ایجاد کرد و خودشان پرچم عدالت‌خواهی را برافراشتند. در ۴۰ سال گذشته اقدامات و خدمات بسیار خوبی در حوزه‌های مختلف انجام شده است، اما همچنان دشمنان تلاش می‌کنند که نظام دینی به طور کامل

تثبیت و توسعه پیدا نکند، اما تاکنون موفقیتی نداشته‌اند و بعد از این نیز نخواهند داشت.

شهید رئیسی همواره بر ضرورت پیمودن خط نورانی امام راحل، تاکید داشت: نجات کشور، رفع مشکلات و رونق گرفتن زندگی مردم در گرو عمل به این خط نورانی است.

بنای دولت تسهیل دسترسی مردم به دستگاه‌ها و خدمات

رئیس جمهور شهید با بیان اینکه بنای دولت بر این است که با همت و تلاش همه مدیران و دستگاه‌ها کار مردم تسهیل و دسترسی آنان به خدمات افزایش یافته و آسان شود، می‌گفت: این نگاه باید در همه بخش‌های دولتی و حکومتی وجود داشته باشد تا مردم از دویدن به دنبال خدمات نجات یابند و خدمات دولتی کاملاً در دسترس آنها قرار گیرد.

اجرای سریع و دقیق مصوبات و برنامه‌های شورای اجرایی فناوری اطلاعات را در گرو تخصیص یک جایگاه شایسته و ممتاز در نهادها و سازمان‌های ملی به این موضوع می‌دانست و می‌گفت: افرادی که در این جایگاه به کار گرفته می‌شوند باید آشنای به کار بوده، از انگیزه لازم و کافی برای سامان دادن سریع و دقیق به کارها برخوردار باشند و از میان بهترین نیروها انتخاب شوند. داده‌ها در سازمان‌ها و نهادها بخشی از اموال متعلق به آن نهاد

نیستند، بلکه این داده‌ها باید جزو سرمایه‌های ملی محسوب شوند که دستگاه‌های دیگر نیز بتوانند حسب نیاز از آنها استفاده کنند.

شهید دکتر رئیسی باور داشت اگر شبکه‌ای فکر می‌شد و دستگاه‌ها به موقع به وظایف خود عمل می‌کردند، امروز دولت الکترونیک محقق شده بود و به سوی استقرار دولت هوشمند حرکت می‌کردیم.

رئیس جمهور تسهیل خدمات رسانی به مردم، ارتقای شفافیت و مبارزه با فساد را از نتایج و ثمرات تحقق دولت الکترونیک می‌دانست: باید تلاش کنیم عقب‌ماندگی‌ها در زمینه دولت الکترونیک هر چه سریع‌تر برطرف شوند.

شهید رئیسی همیشه از دستگاه‌ها می‌خواست به میزان الکترونیکی و هوشمند شدن نظام اداری در سیاست‌های به کارگیری نیروی انسانی بازنگری کنند: ماموریت اصلی دستگاه‌ها در این زمینه باید چابک‌سازی با نگاه به ضرورت‌های کشور و نیازهای نظام اداری، در راستای تسهیل و تسریع خدمت‌رسانی به مردم باشد.

از منظر رئیس‌جمهور شهید تحول در نگاه‌ها و نگرش‌ها، تحول در فرآیندها و تحول در نهادها و سازمان‌ها را سه مرحله ایجاد تحول در نظام اداری کشور می‌دانست: مسئولان دستگاه‌ها باید تمام موانع در مسیر تحقق دولت الکترونیک را برطرف کنند تا تبادل

اطلاعات میان دستگاه‌ها با یکپارچه‌سازی سامانه‌های اطلاعاتی در قالب دولت الکترونیک تسهیل و تسریع شود. رئیس‌جمهور ایجاد درگاه واحد دولت هوشمند و الزام دستگاه‌ها به ارائه خدمات از طریق آن، اصلاح فرآیندهای ارائه خدمات با رویکرد کاهش و حذف مراجعات، راه‌اندازی داشبوردهای مدیریتی برای ایجاد امکان نظارت دقیق و به موقع از سوی مدیران بر فرآیندهای الکترونیک را از جمله اقداماتی می‌دانست که باید در راستای تسریع تحقق دولت الکترونیک انجام شود.

رئیس‌جمهور تدوین برنامه ایجاد دولت هوشمند را یک ضرورت فوری اعلام کرد: همه دستگاه‌های دولتی از پیشرفت کارها گزارش مستمر ارائه دهند تا بتوان روند پیشبرد اهداف را به طور دقیق ارزیابی و با شناسایی دلایل کندی یا موانع پیشرفت امور آنها را برطرف کرد.

دکتر رئیسی با بیان اینکه بنای دولت بر این است که با همت و تلاش همه مدیران و دستگاه‌ها، کار مردم تسهیل و دسترسی آنان به خدمات افزایش یافته و آسان شود، تاکید می‌کرد: این نگاه باید در همه بخش‌های دولتی و حکومتی وجود داشته باشد تا مردم از دویدن به دنبال خدمات نجات یابند و دستگاه‌ها و خدمات دولتی کاملاً در دسترس آنها قرار گیرد.

مردمی بودن، تحول‌گرایی و عدالت‌محوری

در منظومه فکری شهید جمهور مسئولان در فرصتی که برای خدمت به مردم در اختیارشان قرار گرفته، نهایت تلاش خود را در جهت کسب رضایت خداوند و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی به کار گیرند. رئیس‌جمهور مردمی بودن، تحول‌گرایی و عدالت‌محوری صفات و مشخصات اصلی دولت میدانست و بیان می‌کرد: فضای دولت کار، کار و کار برای مردم است و اسیر حاشیه‌ها نمی‌شود.

دولتی بر مبنای انقلاب اسلامی

شهید ریسی اعتقاد داشت اساس انقلاب اسلامی برای حاکمیت دین، ارزش‌های الهی و مردم‌سالاری بود. او می‌گفت: بسیاری به پیروزی انقلاب باور نداشتند اما امام خمینی^(ره) در مقابل همه ناباوری‌ها ایستاد و بر اصول انقلاب اسلامی تاکید کرد و با کمک مردم توانست این رویداد بی نظیر را شکل دهد. امروز پیام انقلاب به تمام منطقه و جهان رسیده است. دشمنان می‌خواستند پیام انقلاب از جغرافیای ایران خارج نشود اما امروز صدای آن به تمام منطقه و جهان رسیده است. دشمنان انقلاب و مردم هر توانمندی کشور را هدف قرار داده و آن را تهدید و تحریم می‌کنند. دشمنان

جمهوری اسلامی از روش‌های نوین و ترفندهای شیطانی استفاده می‌کنند و علم و فناوری را برای دشمنی با مردم کشورمان در خدمت گرفته‌اند.

او می‌گفت دشمنان می‌دانند که امکان از بین بردن انقلاب اسلامی وجود ندارد لذا به سمت متوقف کردن مسیر توسعه و تعالی کشور رفته‌اند. شهید ریسی تاکید داشت مسئولان از ارزش‌های اسلامی و مردم فاصله نگیرند. چرخش نگاه مدیران، از «ما می‌توانیم» به «ما نمی‌توانیم»، را یکی از اهداف عملیاتی جریان نفوذ در کشور است و همواره دغدغه داشت مسئولان کشور، از ارزش‌های اسلامی و از مردم فاصله نگیرند.

دولت حامی هنر اثرگذار

شهید ریسی در کنار همه مشغله‌هایش، دغدغه هنر را داشت. معتقد بود یک اثر هنری این ظرفیت را دارد که گاه به اندازه یک کتاب پیام و مفهوم را در یک نما و تصویر بدون نیاز به توضیح و ترجمه منتقل کند و لذا هنر یکی از جلوه‌ها و ابزارهای مهم و اصلی جهاد تبیین است.

او آثار خلق شده توسط هنرمندان را جلوه اندیشه، خرد و نگاه هنرمندانه آنها می‌دانست: یک اثر هنری می‌تواند ساعت‌ها سخن و بیان و حتی آنچه را در یک کتاب شرح داده می‌شود در یک نما

به تصویر بکشد و پیام این کتاب و سخن‌ها را برای نسل‌ها و عصرهای طولانی ماندگار کند.

شهید ریسی باور داشت هنرمند برای تداوم فعالیت‌های خود نیاز به حمایت و پشتیبانی دارد. برای حضور بیش از پیش هنر در بطن جامعه تلاش میکرد و هنر را یکی از زمینه‌های ارتقاء و تقویت روابط ملت‌ها میدانست. می‌گفت: هنر یکی از مهم‌ترین جلوه‌های تبیین در جامعه است.

انقلاب اسلامی؛ مکتب سیاسی

در نگاه جامع ریسی جمهور شهید، دور شدن از مردم دور شدن از انقلاب شکوهمند اسلامی است و بیان می‌کرد آنچه برای همه ما و همه دوستداران انقلاب اسلامی و بویژه نسل جوان ما ضرورت دارد شناخت انقلاب اسلامی بویژه شناخت عناصر هویت‌ساز آن است. می‌گفت: «عناصر هویت‌ساز انقلاب اسلامی» باید دقیق شناخته شود. «جهاد تبیین» از اموری است که بسیار ضرورت دارد و ابعادش همچنان باید بیان شود.

به علاوه، شهید رئیسی «توجه به جمهوریت و مردم» را موضوعی اساسی در مکتب سیاسی می‌دانست و تاکید داشت نگاه امام راحل و مقام معظم رهبری به مردم سیاسی و تشریفاتی نبود و نیست. امام و رهبری به مردم علاقمندند، چون علاقه به مردم،

مرتبه نازله حب الله است. همچنین «عدالت» را یکی از ویژگیهای دیگر مکتب سیاسی میدانست: عدالت نه به عنوان یک شعار، بلکه به عنوان یک محور مهم که باید در همه سطوح جامعه جریان داشته باشد و تمام روابط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، سیاست داخلی و سیاست خارجی بر محور عدالت باید شکل بگیرد.

رئیس‌جمهور شهید بیان می‌کرد امروز مفتخریم که در دولت مردمی، جمهوریت و مردمی بودن و عدالت را به آن معنی محوری که هدف مهم انقلاب اسلامی بود، به عنوان محور اساسی در دولت قرار دادیم و خود را موظف می‌دانیم که برای اصلاح امور، مردم باید میدان پیدا کنند. باید به مردم توجه شود و مردم اصل و اساس قرار گیرند.

از نظر او، بی‌توجهی به مردم، بی‌توجهی به انقلاب اسلامی است. مردم پیوند اساسی با انقلاب اسلامی دارند و بی‌توجهی و دور شدن از مردم، دور شدن از انقلاب شکوهمند اسلامی است. در دولت مردمی اجرای عدالت محوری‌ترین کار در دوره تحول محسوب می‌شود که باید همواره مورد تأکید قرار بگیرد. عنصر بعدی که در مکتب سیاسی امام و رهبری بسیار مهم است، ضدظلم بودن و ضداستکباری بودن انقلاب اسلامی است. مکتب سیاسی امام و رهبری همواره ضد ظلم، ضداستکباری و ضدفساد

بودن را همراه خود دارد. شهید جمه‌ور می‌گفت: همه در جهان می‌دانند مستقل‌ترین کشور در روی زمین جمهوری اسلامی ایران است. در جهت استقلال اقتصادی و عمل به نسخه نجات‌بخش اقتصاد مقاومتی، گام‌های بلندی برداشته خواهد شد.

امید به آینده

شاید مهمترین و اثرگذارترین رویکرد و باور شهید ریسی امید به آینده بود که به او و همه دولت‌مردان و مسوولان و مردم، به ویژه محرومان، انگیزه تلاش و امید و نشاط به عاقبتی درخشان بود. همیشه می‌گفت: همه عزیزانی که دغدغه انقلاب و نظام را دارند، بدانند ما به آینده بسیار امیدواریم، نه امیدواری در شعار، نه. محضر مقام معظم رهبری حفظه الله تعالی عرض کردم که هر روز که در این دولت حضور دارم، ظرفیت‌ها، حمایت مردم، نیروهای مصمم جوان و فرهیختگانی که دلسوز به انقلاب و نظامند را می‌بینم و امیدم به آینده بیشتر و بیشتر می‌شود. می‌خواهم به پسران، دختران و جوانان برومند کشور عرض کنم آینده بسیار روشن و امیدوارکننده است.

دکتر رئیسی با اشاره به چهار دوره «تأسیس»، «تثبیت»، «توسعه» و «پیشرفت و عدالت» انقلاب اسلامی در ۴۳ سال گذشته، می‌گفت: امروز آنچه از بیداری اسلامی در اطراف

می‌بینید نوید الهی است. در ۱۰ سال اول انقلاب که ما به عنوان دوره «تأسیس» می‌نامیم نمی‌خواستند انقلاب و نظام پا بگیرد، آنها خواستند اما نشد، شما مردم خواستید شد.

در دوره دوم و دوره «تثبیت» آنها نخواستند این نظام تثبیت شود، شما خواستید شد، در دوره سوم دوره «توسعه» می‌خواستند پیام انقلاب در همین مرزها متوقف بماند و ملت‌های مسلمان و جهان بیدار نشوند، شما خواستید، شد آنها خواستند نشد. در دور چهارم دوره «پیشرفت و عدالت» به لطف خداوند متعال، آنها می‌خواهند نشود و لطف خدا و اراده شما حتماً تحقق پیدا خواهد کرد.

اداره جامعه اسلامی مبتنی بر عدالت اجتماعی و رفع فقر

شهید رئیسی نظام جمهوری اسلامی ایران را پرچمدار برقراری عدالت اجتماعی می‌دانست و باور داشت جامعه اسلامی باید مبتنی بر عدالت اجتماعی اداره شود. از نظر او راهکار اصلی و اساسی برای رفع فقر اصلاح شاخص‌ها و زیرساخت‌ها در جهت برقراری عدالت اجتماعی است: درست است که برای ایجاد عدالت پایدار اقتصادی و اجتماعی باید در توزیع ظرفیت‌ها و امکانات، عادلانه عمل شود و زمینه‌ها و بسترهای ایجاد فقر و بی‌عدالتی را اصلاح کرد، اما نباید از رسیدگی به فقرا و نیازمندان

نیز غافل ماند. اصلاح ساختارها و شاخص‌ها نسبت به رسیدگی به فقرا و نیازمندان تقدم رتبی دارد، اما هم‌زمان با اجرای برنامه‌ها و اقدامات بلند مدت و ساختاری باید به شکلی کاملاً عزتمندانه به فقرا و نیازمندان نیز رسیدگی کرد و برنامه‌هایی عاجل و فوری برای رفع فقر مطلق داشت.

رئیس جمهور بر تهیه و تنظیم پیوست عدالت برای همه تصمیمات و اقدامات تاکید داشت: محور عمل این دولت اجرای عدالت است. هیچ تصمیم و اقدامی در این دولت نباید باعث ایجاد و تشدید فشار اقتصادی به آحاد کم برخوردار جامعه شود.

مردم باید احساس کنند که نظام اداره کشور کارآمد است

این دغدغه اصلی رییس جمهور بود: مردم باید احساس کنند که نظام اداره کشور کارآمد است و این احساس با حرف و بخشنامه ایجاد نمی‌شود بلکه نیاز به اقدام و عمل دارد. حتماً به نیروهای بومی بیشتر بها دهید و اساساً دایره توجه خود را برای یافتن نیروهای کارآمد گسترش دهید. وجه مردمی بودن دولت باید بیش از پیش جلوه داشته باشد و این مردمی بودن در گرو همراه کردن و مشارکت مردم در تصمیم‌سازی‌ها، تصمیم‌گیری‌ها و اجرای تصمیمات است. دکتر رئیسی می‌گفت نشست‌های مستمر و منظم با نیروهای دلسوز و دغدغه‌مند و نخبگان و حتی آن دسته

از نخبگانی که با دولت همراهی ندارند، داشته باشید و اساساً ارتباط مستمر با جریان نخبگی را به یکی از جلوه‌های مدیریت در دولت مردمی تبدیل کنید.

دعوت از دستگاه‌های نظارتی در نشست‌های سراسری

رئیس جمهور در نشست‌های سراسری خود از مسئولین دستگاه‌های نظارتی نیز دعوت می‌کرد و مسائل مرتبط را با آنان به بحث و بررسی می‌گذاشت. می‌گفت: امروز مردم احساس نوعی بی‌عدالتی و تبعیض در پرداخت حقوق و دستمزد دارند، برخی از این بی‌عدالتی‌ها در زمینه پرداخت حقوق با تصمیمات اداری قابل رفع است و برخی دیگر نیاز به اصلاح یا تصویب قانون دارند و هر دو اقدام در حال پیگیری و انجام است و این دولت باور دارد که یکی از مهم‌ترین جلوه‌های عدالت، اقامه عدالت در پرداخت حقوق و دستمزد است.

دولت صادق‌الوعد

شهید خدمت بارها اعلام کرد دولت مردمی بنا دارد حتماً صادق‌الوعد باشد و در عمل به وعده‌های خود به هیچ‌وجه کوتاهی نکند. در اجرای برنامه‌ها و تصمیمات دولت نهایت تلاش خود را به کار بگیرید و هر جا هم مانع یا مشکلی پیش آمد صادقانه آن

را با مردم در میان بگذارید تا اعتماد مردم به صادق الوعد بودن دولت دچار خلل نشود. این دولت خود را موظف می‌داند که تلاش‌های دشمن برای ناکارآمد نشان دادن نظام را بی‌اثر کرده و کارآمدی نظام جمهوری اسلامی را اثبات کند.

مدیران دستگاه‌های اجرایی بدانند که باید نظم، رعایت تقوا، مردم‌داری، فسادستیزی، عدالتخواهی، گرایش به حق و انجام کار به موقع مردم، محور توجه آنها به مسائل کشور باشد و هرگونه بی‌عدالتی زیبنده نظام اسلامی نیست

در منطق دولتمردان «نمی‌شود» و «نخواهد شد» نباید باشد. منطق ما، منطق ما می‌توانیم است

امکان باز شدن گره‌ها به دست شما مدیران وجود دارد.

کلام آخر

انقلاب اسلامی ایران در طول مسیر پر فراز و نشیب خود با جانفشانی انسانهای وارسته راه خود را برای تحقق هدفی والا با توکل و اعتماد به خدای بزرگ ادامه می‌دهد. راهی که با امام خمینی^(ره) آغاز شد و با رهبری حکیم فرزانه انقلاب امام خامنه‌ای^(مدظله) تا بر افراشتن پرچم حکومت جهانی منجی عالم بشریت، امام مهدی^(عج) به سرانجام خواهد رسید انشاءالله. این عقیده راستین در کلام شهید خدمت متبلور شد؛ باشد که چراغ راه همه ما باشد.

زیربنا و مبنای اصلی فکری و سلوک عملی و رفتاری امام خمینی^(ره) سه اصل «توجه به خداوند، اخلاص در عمل و مردم باوری» است. مبنای اصلی فکری و سلوک عملی امام خمینی^(ره) و جمله معروف «عالم محضر خداست» تجلی این تفکر است که اکنون پیش روی همگان قرار دارد.

بزرگترین مفسر و مرجع مکتب امام خمینی^(ره)، بیانات، اندیشه و رفتار مقام معظم رهبری است. فقه و اجتهاد پویای اسلامی اکنون می‌تواند پاسخگو و تامین کننده نیازهای انسان و هموار کننده مسیر موفقیت، پیشرفت و تعالی جامعه و کشور باشد از این رو، نظام اسلامی در ایران به عنوان پرچمدار این حرکت در جهان

شناخته می شود و کشور هر جا در مسیر نورانی امام خمینی (ره) حرکت کرده، به موفقیت رسیده است.

امروز فرصت خدمتگزاری برای مردم فراهم است و نتیجه تلاش شبانه‌روزی مدیران موجب افزایش اعتماد مردم به نظام و تقویت سرمایه اجتماعی است. خدمت به مردم از زمینه‌های رشد و تعالی انسان است و غیر از انجام واجبات و ترک محرّمات، تلاش برای گره‌گشایی از مشکلات و خدمت به مردم بهترین زمینه برای رشد انسان است.

در نظام مدیریت دینی بر دوست داشتن انسان و خدمت برای جلب رضای حضرت حق تاکید شده است و امروز فرصت مناسبی برای خدمت خالصانه برای مردم فراهم شده که باید آن را قدر دانست.

فرهنگ ما، فرهنگ شهید قاسم سلیمانی و «ما می‌توانیم» است.

